

Bruxelles, 12.11.2020
COM(2020) 705 final

**RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU,
COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL
REGIUNILOR**

privind punerea în aplicare a acordurilor comerciale ale UE

1 ianuarie 2019 - 31 decembrie 2019

{SWD(2020) 263 final}

CUPRINS

1. INTRODUCERE	5
2. PREZENTARE GENERALĂ A PRINCIPALELOR CONSTATĂRI: FLUXURILE COMERCIALE	7
3. PREZENTARE GENERALĂ A PRINCIPALELOR CONSTATĂRI PENTRU FIECARE REGIUNE	12
3.1 ASIA	12
3.1.1 Coreea de Sud	12
3.1.2 Japonia	13
3.1.3 Singapore (pregătiri pentru intrarea în vigoare).....	15
3.2 AMERICA	16
3.2.1 Canada	16
3.2.2 Țări partenere din America Latină	18
3.3 ȚĂRI VECINE ALE UE	21
3.3.1 Parteneri din regiunea mediteraneeană și din Orientul Mijlociu	21
3.3.2 Georgia, Moldova, Ucraina	25
3.3.3 Balcanii de Vest	26
3.3.4 Elveția.....	27
3.3.5 Norvegia.....	28
3.3.6 Turcia.....	29
3.4 ȚĂRI DIN AFRICA, ZONA CARAIBILOR ȘI PACIFIC.....	30
4. COMERȚ ȘI DEZVOLTARE DURABILĂ.....	32
5. COMERȚUL AGROALIMENTARE ÎN CADRUL ACORDURILOR COMERCIALE ALE UE	35
6. SERVICII, ACHIZIȚII PUBLICE, DREPTURI DE PROPRIETATE INTELECTUALĂ.....	41
6.1 Servicii și investiții străine directe (ISD)	41
6.2 Achiziții publice	44
6.3 Drepturi de proprietate intelectuală (DPI).....	48
7. ÎNTREPRINDERI MICI ȘI MIJLOCII	50
8. APLICARE JURIDICĂ	52
8.1 Soluționarea litigiului privind comerțul și dezvoltarea durabilă cu Coreea de Sud.....	53
8.2 Soluționarea litigiilor cu Ucraina.....	54
8.3 Soluționarea litigiilor cu Uniunea vamală Sud-Africană (SACU)	54
9. CONCLUZII	55

ACORDURI COMERCIALE CARE FAC OBIECTUL PREZENTULUI RAPORT

(Acord/data aplicării)¹

ASIA	
Acordul de parteneriat economic UE-Japonia	1 februarie 2019
Acordul de liber schimb UE-Coreea de Sud	1 iulie 2011
AMERICA	
Acordul economic și comercial cuprinzător UE-Canada.	21 septembrie 2017
Acordul comercial UE-Columbia-Peru-Ecuador	1 martie 2013 cu Peru; 1 august 2013 cu Columbia; 1 ianuarie 2017 cu Ecuador.
Acordul de asociere UE-America Centrală	1 august 2013: pilonul comercial se aplică cu Honduras, Nicaragua și Panama; 1 octombrie 2013: Costa Rica și El Salvador; 1 decembrie 2013: Guatemala.
Acordul de asociere UE-Chile	1 februarie 2003
Acordul global UE-Mexic	Aplicat pentru mărfuri începând cu 1 iulie 2000; aplicat pentru servicii începând cu 1 martie 2001.
ȚĂRI VECINE ALE UE	
Țările din regiunea mediteraneeană și din Orientul Mijlociu – zone de liber schimb	
UE-Algeria	1 septembrie 2005
UE-Egipt	21 decembrie 2003
UE-Liban	1 martie 2003
UE-Iordania	1 mai 2002
UE-Maroc	18 martie 2000
UE-Tunisia	1 martie 1998
UE-Palestina ²	1 iulie 1997
UE-Israel	1 ianuarie 1996
Țările estice – zone de liber schimb aprofundate și cuprinzătoare	
UE-Ucraina	1 ianuarie 2016, intrat în vigoare la 1 septembrie 2017.
UE-Georgia	1 septembrie 2014, intrat în vigoare la 1 iulie 2016.

¹ Din motive de coerență, prezentul raport utilizează denumirile scurte ale partenerilor comerciali ai UE, astfel cum sunt enumerate în ghidul interinstituțional, disponibil la adresa <https://publications.europa.eu/code/en/en-5000500.htm>

² Această denumire nu se interpretează ca o recunoaștere a statului Palestina și nu aduce atingere pozițiilor individuale ale statelor membre cu privire la acest subiect.

UE-Moldova	1 septembrie 2014, intrat în vigoare la 1 iulie 2016.
------------	--

ACORDURI COMERCIALE CARE FAC OBIECTUL PREZENTULUI RAPORT

(Acord/data aplicării)

Balcanii de Vest – acorduri de stabilizare și de asociere	
UE-Kosovo* ³	1 aprilie 2016
UE-Serbia	Acord interimar privind comerțul pentru Serbia: 1 februarie 2009; pentru UE: 8 decembrie 2009
UE-Bosnia și Herțegovina	Acord interimar privind comerțul din 1 iulie 2008
UE-Munte negru	Acord interimar privind comerțul din 1 ianuarie 2008
UE-Albania	Acord interimar privind comerțul din 1 decembrie 2006
UE-Macedonia de Nord	Acord interimar privind comerțul din 1 iunie 2001
Elveția, Norvegia, Turcia	
Acordul de liber schimb UE-Elveția	1972
Acordul de liber schimb UE-Norvegia	1 iulie 1973
Uniunea vamală UE-Turcia	Acord de asociere semnat în 1963; etapa finală a uniunii vamale a fost finalizată la 1 ianuarie 1996.
AFRICA, ZONA CARAIBILOR ȘI PACIFIC – acorduri de parteneriat economic	
UE-Ghana (acord interimar)	15 decembrie 2016
UE-Comunitatea de Dezvoltare a Africii Australe (SADC)	10 octombrie 2016 pentru Botswana, Eswatini, Lesotho, Namibia și Africa de Sud; 4 februarie 2018 pentru Mozambic.
UE-Côte d'Ivoire (acord interimar)	3 septembrie 2016
UE-Africa Centrală (Camerun)	4 august 2014 pentru Camerun
UE-statele din Africa de Est și de Sud (acord interimar)	14 mai 2012 pentru Madagascar, Mauritius, Seychelles și Zimbabwe ⁴
UE-Țările din Pacific (acord interimar)	20 decembrie 2009 pentru Papua-Noua Guinee; 28 iulie 2014 pentru Fiji ⁵ .
UE-CARIFORUM	29 decembrie 2008 pentru Antigua și Barbuda; Belize; Bahamas; Barbados; Dominica; Republica Dominicană; Grenada; Guyana; Jamaica; Saint Kitts și Nevis; Saint Lucia; Saint Vincent și Grenadinele; Suriname și Trinidad și Tobago.

³ * Această denumire nu aduce atingere pozițiilor privind statutul și este conformă cu RCSONU 1244/1999, precum și cu Avizul CIJ privind Declarația de independență a Kosovo.

⁴ Acordul se aplică pentru Comore începând cu 7 februarie 2019.

⁵ Acordul se aplică și pentru Samoa începând din 31 decembrie 2018.

1. INTRODUCERE

Politica comercială europeană a înregistrat progrese semnificative în 2019. UE și-a dezvoltat agenda comercială bilaterală prin ratificarea acordurilor sale comerciale cu Singapore și Vietnam, care au intrat în vigoare în noiembrie 2019 și, respectiv, în august 2020. În 2019, UE a aplicat 44 de acorduri comerciale cu 76 de parteneri⁶; schimburile comerciale cu acești parteneri s-au ridicat la 1 345 de miliarde EUR, reprezentând 33 % din comerțul exterior al UE (34 % din totalul exporturilor și 33 % din totalul importurilor).

În același timp, în ceea ce privește anul 2020, **pandemia de COVID-19** poate avea un efect de frânare puternic asupra schimburilor comerciale dintre UE și partenerii săi comerciali, inclusiv cei preferențiali. Comisia Europeană estimează că exporturile UE către țări terțe ar putea înregistra o scădere cuprinsă între 9 % și 15 %, scăderea fiind cuprinsă între 11 % și 14 % în cazul importurilor (mărfuri și servicii combinate). Ampla rețea de acorduri comerciale a UE poate contribui la contracararea și la atenuarea acestor efecte negative, la consolidarea rezilienței și la diversificarea lanțurilor de aprovizionare. Comisia Europeană își intensifică eforturile de a îmbunătăți și mai mult punerea în aplicare și asigurarea respectării acestor acorduri, asigurând faptul că toate întreprinderile, în special cele mai mici, pot beneficia de pe urma acestora. Primul **responsabil cu aplicarea dispozițiilor în materie comercială**, numit de către colegiu la 24 iulie⁷, va oferi orientări pentru aceste eforturi, în strânsă colaborare cu toate părțile interesate, precum și cu statele membre și instituțiile UE.

Prezentul raport furnizează informații actualizate cu privire la 36 dintre acordurile comerciale majore încheiate de UE cu 65 de parteneri comerciali⁸. Acordurile vizează 91 % din comerțul UE cu parteneri preferențiali și reprezintă 30,4 % din comerțul exterior total al UE.

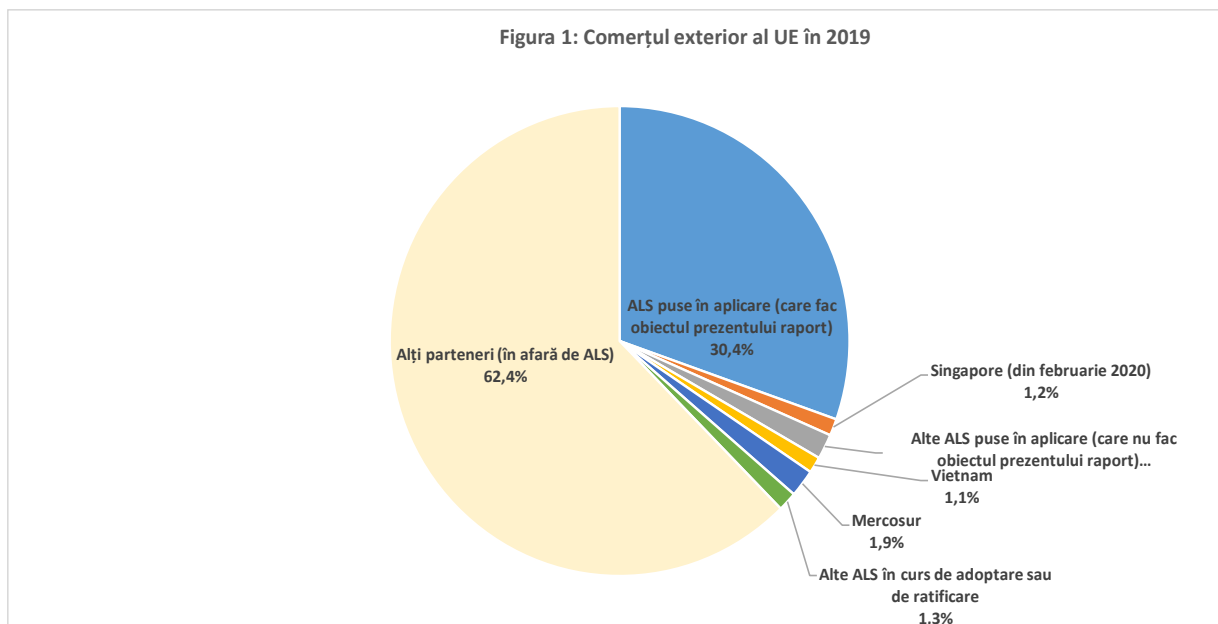
---

⁶ Lista alfabetică a acordurilor este disponibilă pe site-ul web al DG Comerț la adresa: <https://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/negotiations-and-agreements/>

⁷ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/ro/IP_20_1409

⁸ Acordul de liber schimb UE-Singapore a intrat în vigoare abia la 21 noiembrie 2019.

Figura 1: Comerțul exterior al UE în 2019

Raportul evidențiază punerea în aplicare a acordurilor UE în Asia, America, țările vecine ale UE (țările din vecinătatea estică și sudică și din Balcanii de Vest) și țările din Africa, zona Caraibilor și Pacific. În plus față de secțiunile privind comerțul și dezvoltarea durabilă, comerțul agroalimentar și întreprinderile mici și mijlocii, raportul din acest an cuprinde o secțiune separată privind serviciile, investițiile, achizițiile publice și drepturile de proprietate intelectuală. **Documentul de lucru însoțitor al serviciilor Comisiei**⁹ cuprinde 36 de fișe de țară cu caracter informativ¹⁰. Acesta analizează gradul de eficacitate al aplicării acordurilor, oferă statistici și conține informații actualizate cu privire la punerea în aplicare a planului de acțiune în 15 puncte al Comisiei Europene privind comerțul și dezvoltarea durabilă¹¹.

Statistici privind comerțul cu mărfuri

Statisticile generale privind comerțul cu mărfuri și servicii și investițiile străine directe pentru fiecare țară parteneră pot fi găsite în documentul de lucru al serviciilor Comisiei. Cu excepția cazului în care se indică altfel, statisticile privind evoluția fluxurilor comerciale și de investiții se bazează pe datele Eurostat referitoare la UE-27 din martie 2020. Cu excepția cazului în care se indică altfel, cele mai recente date anuale în ceea ce privește comerțul cu mărfuri se referă la anul 2019.

În ziua adoptării prezentului raport, Comisia Europeană/DG Comerț va publica pe site-ul său web statisticile referitoare la **utilizarea preferințelor** în cadrul exporturilor și al importurilor UE

⁹ https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2020/september/tradoc_158926.pdf

¹⁰ Acordul de liber schimb dintre UE și Singapore a intrat în vigoare abia la data de 21 noiembrie, astfel încât prezentul raport și documentul de lucru aferent al serviciilor sale oferă doar o imagine de ansamblu a lucrărilor pregătitoare. Raportul complet va fi publicat în ediția din 2021.

¹¹ Planul de acțiune în 15 puncte este disponibil la adresa https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/february/tradoc_156618.pdf

pentru fiecare partener comercial al UE și pentru fiecare stat membru, împreună cu o explicație a surselor și a metodologiei.

N.B.: cifrele referitoare la utilizarea preferințelor în cadrul importurilor și al exporturilor UE se bazează pe diferite seturi de date din surse distincte. Ratele de utilizare a preferințelor în cadrul importurilor se bazează pe cifrele Eurostat și sunt armonizate. Ratele de utilizare a preferințelor în cadrul exporturilor UE se bazează pe datele transmise de autoritățile vamale ale partenerilor comerciali ai UE, care aplică diferite metode și practici: prin urmare, datele respective nu sunt armonizate și nici comparabile.

Statistici privind comerțul cu servicii

Principalele surse ale datelor privind comerțul cu servicii sunt **statistica balanței de plăți (BDP)** și **baza de date a Eurostat privind activitățile întreprinderilor multinaționale (FATS)**. Prima se referă la modurile 1 (prestare transfrontalieră), 2 (consum în străinătate) și 4 (prestare de către persoanele fizice din cealaltă țară), în timp ce a doua se referă la modul 3 (stabilire). Cu excepția cazului în care se indică altfel, cele mai recente date anuale disponibile pentru comerțul cu servicii se referă la anul 2018.

N.B.: datele referitoare la BDP au o defalcare limitată a fluxurilor comerciale pe sectoare și nu există o defalcare a fluxurilor comerciale de servicii în funcție de modurile de prestare. Datele FATS cuprind o defalcare detaliată, însă pentru a obține valoarea reală a comerțului cu servicii (sau cu mărfuri) aparținând modului 3, cifrele trebuie corectate pentru a ține cont de reexporturi (de exemplu, FATS furnizează cifra de afaceri a multinaționalelor din UE în SUA; pentru a obține valoarea vânzărilor locale – exporturile aparținând modului 3, datele trebuie să excludă exporturile societăților din UE cu sediul în SUA.).

Statistici privind investițiile străine directe (ISD)

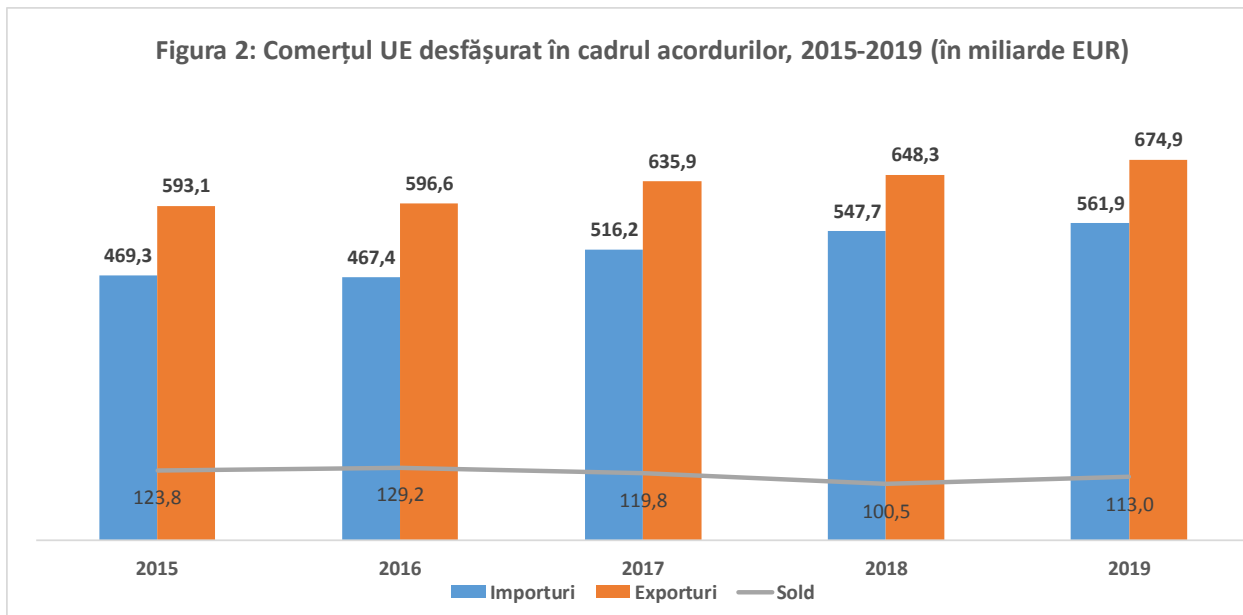
În cazul datelor privind fluxurile și stocurile de ISD, principalele surse sunt **Eurostat și UNCTAD**. Cu excepția cazului în care se indică altfel, cele mai recente date anuale disponibile pentru comerțul cu servicii se referă la anul 2018.

2. PREZENTARE GENERALĂ A PRINCIPALELOR CONSTATĂRI: FLUXURILE COMERCIALE

Această secțiune se referă la dezvoltarea schimburilor comerciale dintre UE și 65 de parteneri comerciali preferențiali importanți în 2019, reprezentând 29 % din totalul importurilor UE și 32 % din totalul exporturilor UE și având ca rezultat un excedent comercial al UE de 113 miliarde EUR, respectiv o creștere de 12 % față de anul precedent.

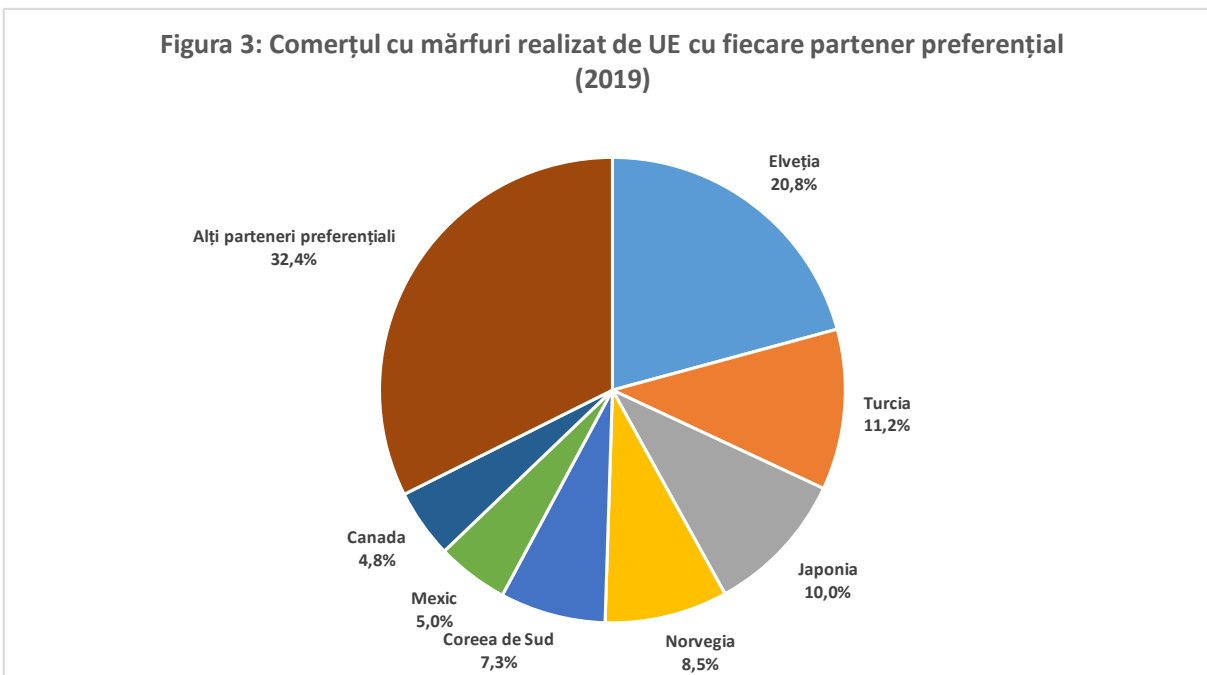

Figura 2: Comerțul UE desfășurat în cadrul acordurilor, 2015-2019 (în miliarde EUR)

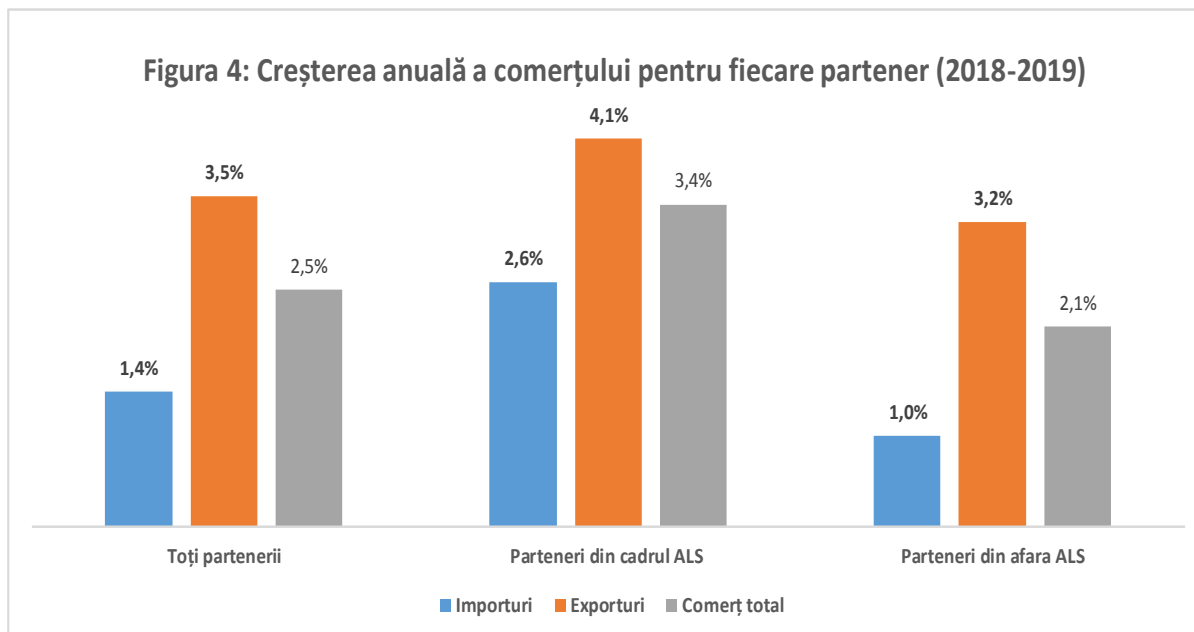
Elveția a rămas cel mai mare partener preferențial al UE, reprezentând 21 % din schimburile comerciale, urmată de Turcia cu 11 %, Japonia cu 10 % și Norvegia cu 8,5 %. Împreună, acești parteneri au reprezentat jumătate din comerțul preferențial al UE.

Figura 3: Comerțul cu mărfuri realizat de UE cu fiecare partener preferențial (2019)

În 2019, comerțul cu mărfuri realizat de UE cu cei 65 de parteneri a crescut cu 3,4 %. Această creștere este superioară creșterii comerțului UE cu restul lumii (adică cu toți partenerii comerciali ai UE, + 2,5 %), precum și creșterii comerțului UE cu partenerii săi nepreferențiali considerați separat (restul lumii minus cei 65 de parteneri preferențiali, + 2,1 %). Exporturile

preferențiale (+ 4,1 %) și importurile preferențiale (+ 2,6 %) de mărfuri au crescut mai mult decât exporturile și importurile cu restul lumii (3,5 % și, respectiv, 1,4 %).

Evoluția exporturilor de mărfuri

În 2019, 92 % din totalul exporturilor UE către parteneri preferențiali vizau **produse industriale**. Mașinile, produsele chimice și echipamentele de transport au rămas cele mai importante exporturi ale UE și au înregistrat rate de creștere de 1,5 %, 6,3 % și, respectiv, 5,7 %. Mașinile și aparatele au rămas categoria cea mai importantă, reprezentând aproximativ 25 % din exporturile care fac obiectul acordurilor preferențiale. Mașinile, aparatele mecanice și autovehiculele au rămas cele mai importante din punctul de vedere al valorii, reprezentând aproximativ 30 % din totalul exporturilor de produse neagricole către cei 65 de parteneri preferențiali. Atât mașinile și echipamentele electrice, cât și produsele farmaceutice au reprezentat fiecare aproximativ 9 %. Cele mai mari creșteri anuale ale exporturilor au fost înregistrate pentru aeronave (+ 50 %), piele (+ 43 %) și perle și pietre prețioase (+ 35 %).

Exporturile UE de **produse agroalimentare** au crescut cu 8,7 % în 2019. Băuturile s-au situat pe primul loc din punctul de vedere al valorii, reprezentând 15 % din exporturile agroalimentare preferențiale (+ 8,6 %). Cerealele, produsele lactate și carnea au reprezentat aproximativ 8 % fiecare și au înregistrat o creștere de 39 %, 13,2 % și, respectiv, 0,7 %.

Prezentul raport nu poate examina **utilizarea preferințelor pentru exporturile UE** din cauza disponibilității tardive a datelor și a numărului de acorduri vizate. Comisia Europeană utilizează studii de evaluare *ex post*¹² sau studii de punere în aplicare pentru a examina utilizarea preferințelor și își va intensifica eforturile în acest domeniu. Comisia Europeană colectează date privind utilizarea preferințelor de la țările partenere. Ea le va publica pe site-ul său web pentru a spori transparența și a încuraja asociațiile de întreprinderi și statele membre să își desfășoare propriile acțiuni de cercetare. Comisia Europeană continuă să colaboreze cu partenerii comerciali pentru a obține date fiabile cu privire la exporturile preferențiale și își continuă dialogul cu statele membre, cu asociațiile de întreprinderi și cu sectoarele de activitate pentru a înțelege mai bine de ce preferințele tarifare nu sunt utilizate în totalitate.

Evoluția importurilor de mărfuri

91 % din totalul importurilor provenite de la cei 65 de parteneri preferențiali vizează produse industriale, care au crescut cu 2 % în 2019. Primele trei categorii au fost mașinile și aparatele (+ 3 %), produsele chimice (+ 16 %) și produsele minerale (- 7 %). Importurile agroalimentare au crescut cu 8,3 %. Principalele importuri au vizat fructele comestibile și fructele cu coajă lemnoasă (+ 3,9 %), preparatele din cacao (+ 6,5 %), cafeaua și ceaiul (- 0,2 %) și cerealele (+ 22,9 %)¹³.

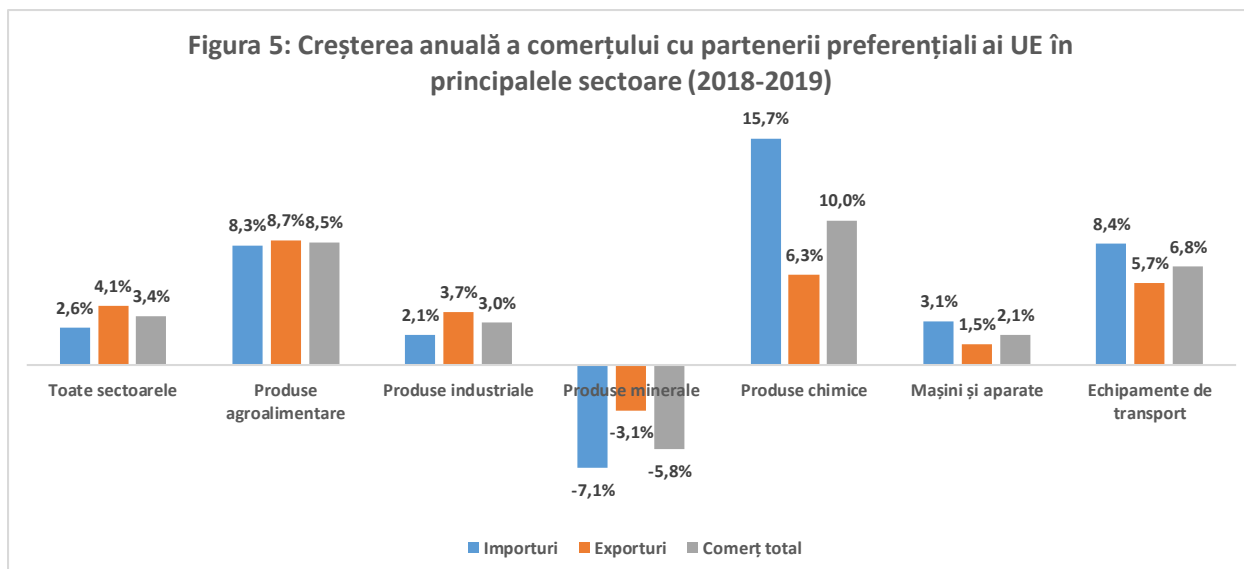
Produse industriale și agroalimentare

Comerțul cu produse industriale realizat cu cei 65 de parteneri a înregistrat o creștere de 3 %, în timp ce comerțul agroalimentar a crescut cu 8,5 %. Comerțul UE cu produse industriale a înregistrat un excedent de 106,6 miliarde EUR, ceea ce reprezintă o creștere de 11,8 miliarde EUR față de anul 2018. Comerțul agroalimentar al UE a înregistrat un excedent de 6,4 miliarde EUR, respectiv o creștere de 651 de milioane EUR față de anul 2018.

---

¹² A se vedea, de exemplu, evaluarea *ex post* a acordului de liber schimb dintre UE și Coreea de Sud (secțiunea 10.7 din raportul final); evaluarea *ex post* a acordurilor de asociere cu 6 țări mediteraneene (paginile 16, 106 și 198-200 din raportul intermediar); evaluarea *ex post* a acordului de parteneriat economic UE-Cariforum (secțiunea 4.5 din proiectul de raport intermediar).

¹³ Pentru mai multe informații cu privire la evoluția comerțului agroalimentar, a se vedea secțiunea 6.

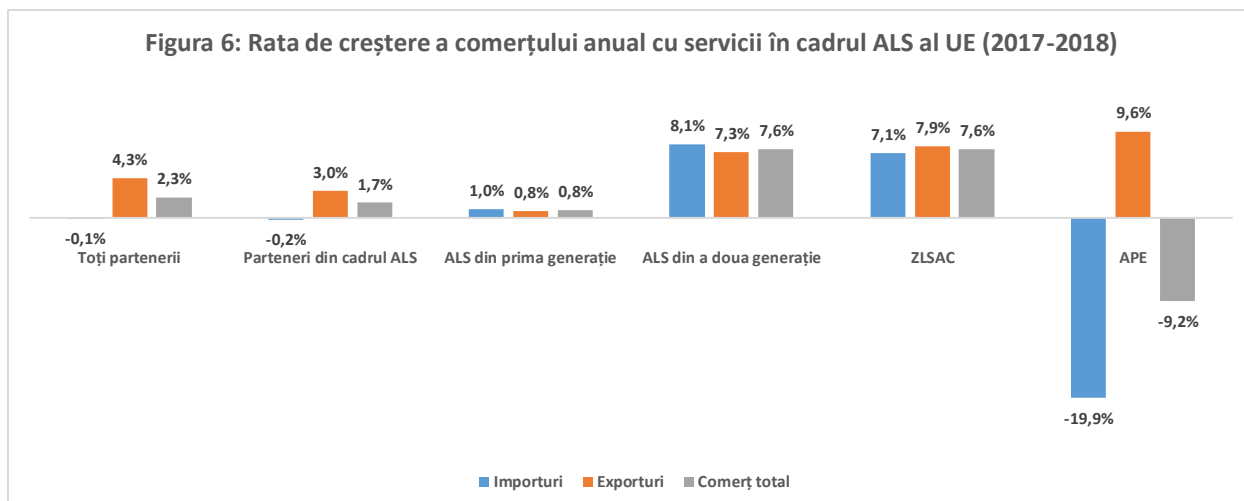

Evoluția comerțului cu servicii

În ceea ce privește **comerțul cu servicii**, cifrele cele mai recente sunt cele referitoare la anul 2018. Comerțul cu servicii realizat cu cei 65 de parteneri vizați de prezentul raport a crescut cu 1,7 % în 2018, mai lent decât volumul total al comerțului cu servicii al UE (+ 2,3 %), producând în același timp un excedent comercial de 80 de miliarde EUR, ceea ce reprezintă o creștere de 11,5 % față de anul 2017. Multe dintre acordurile încheiate înainte de Comunicarea „Europa globală” din 2007¹⁴ nu conțin norme ambițioase privind serviciile – de exemplu, acordul comercial al UE cu cel de-al doilea partener comercial al său, în ordinea importanței, în ceea ce privește serviciile, respectiv Elveția. Comerțul cu servicii desfășurat cu partenerii preferențiali vizați de prezentul raport care și-au asumat angajamente în sectorul serviciilor¹⁵ a crescut cu 3,3 % în 2018, ceea ce reprezintă o creștere mai puternică decât cea a comerțului total cu servicii al UE. Comerțul cu servicii a crescut în mod vizibil mai mult cu partenerii preferențiali din cadrul acordurilor comerciale mai recente (+ 7,6 %) decât cu partenerii anteriori (+ 0,8 %).

¹⁴ <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2006:0567:FIN:en:PDF>

¹⁵ Norvegia, Ucraina, Moldova, Georgia, Chile, America Centrală, țările andine, Mexic, Canada, Cariforum, Coreea de Sud și Japonia.

3. PREZENTARE GENERALĂ A PRINCIPALELOR CONSTATĂRI PENTRU FIECARE REGIUNE

3.1 ASIA

În 2019, UE a aplicat acorduri comerciale preferențiale cu trei economii asiatice: Coreea de Sud, Japonia și Singapore¹⁶. Aceste acorduri ajută întreprinderile din UE să rămână competitive, având în vedere acordurile comerciale încheiate recent între anumite țări terțe, cum ar fi *Acordul de parteneriat transpacific cuprinzător și progresiv*¹⁷, la care Japonia și Singapore sunt părți. Ele contribuie, de asemenea, la consolidarea standardelor internaționale, care reprezintă coloana vertebrală a angajamentelor netarifare prevăzute în cele trei acorduri. În special, cele mai recente acorduri încheiate cu Singapore, membru al Asociației Națiunilor din Asia de Sud-Est (ASEAN), și cu Japonia reprezintă pivoți importanți pentru întreaga regiune, pornind de la care întreprinderile din UE își pot extinde activitatea în țările învecinate. Acordul de liber schimb (ALS) dintre UE și Coreea de Sud a fost aplicat timp de opt ani și, potrivit evaluării sale *ex post*¹⁸ publicate în martie 2019, a dus la câștiguri atât pentru economia UE (+ 4,4 miliarde EUR), cât și pentru economia sud-coreeană (+ 4,9 miliarde EUR), în pofida unei perioade dificile de după criza financiară, care a frânat cererea și comerțul internațional.

3.1.1 Coreea de Sud

În 2019, creșterea economică a Coreei de Sud a rămas moderată, deoarece încetinirea la nivel mondial și tensiunile comerciale au frânat exporturile, în timp ce investițiile au fost afectate de un nivel ridicat de incertitudine. **Scăderea de 1,3 % a exporturilor industriale ale UE către Coreea de Sud ar putea fi explicată, într-o oarecare măsură, prin cererea internă slabă cauzată,**

¹⁶ Acordul UE cu Singapore a intrat în vigoare la 21 noiembrie 2019.

¹⁷ <https://www.mti.gov.sg/Improving-Trade/Free-Trade-Agreements/CPTPP>

¹⁸ https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2019/march/tradoc_157716.pdf

printre altele, de încetinirea ciclului semiconductorilor și de disputa comercială dintre SUA și China. **Comerțul cu servicii a continuat să crească**, cu 3,6 % în 2018 în comparație cu 2017, mai mult decât comerțul UE cu restul lumii. Acordul de liber schimb dintre UE și Coreea de Sud a stimulat, de asemenea, creșterea investițiilor străine directe între cei doi parteneri. Cele mai recente date disponibile arată că, în 2018, stocul de investiții străine directe al UE în Coreea de Sud a crescut cu 4 %, ajungând la 46 de miliarde EUR, în timp ce stocul de investiții străine directe al Coreei de Sud în UE a crescut cu 1 %, ajungând la 25 de miliarde EUR.

Progrese înregistrate în ceea ce privește punerea în aplicare în 2019

- **Coreea de Sud a autorizat exporturile de carne de vită** provenind din Danemarca și din Țările de Jos;
- Grupul de lucru UE-Coreea de Sud privind indicațiile geografice a facilitat calea către **extinderea listei indicațiilor geografice (IG)** protejate prin acord.

Chestiuni nesoluționate

- 10 state membre încă mai așteaptă să exporte de carne de vită către Coreea de Sud; Coreea de Sud nu acceptă principiul regionalizării pentru bolile animalelor, care este relevant pentru crearea unor condiții de comerț previzibile și stabile pentru produsele din carne și din carne de pasăre.
- Coreea de Sud încă trebuie să instituie un sistem de remunerare eficace pentru drepturile de execuție publică.
- UE și-a continuat acțiunea intentată împotriva Coreei de Sud în temeiul capitolului privind comerțul și dezvoltarea durabilă din acord, din cauza nerespectării de către Coreea a angajamentelor sale privind ratificarea convențiilor centrale ale OIM și protejarea drepturilor lucrătorilor. În iulie, UE a solicitat stabilirea unui grup de experți, care a fost înființat în luna decembrie¹⁹.

3.1.2 Japonia

Anul 2019 a fost primul an calendaristic complet în care a fost aplicat Acordul de parteneriat economic UE-Japonia²⁰. Japonia este **cel de-al șaptelea partener comercial al UE, în ordinea importanței**, reprezentând 3 % din comerțul său exterior.

În 2019, **comerțul cu mărfuri** între părți a crescut cu **5,8 %**. Exporturile tradiționale ale UE către Japonia, precum produsele farmaceutice, echipamentele de transport și mașinile, au

¹⁹ Pentru mai multe informații cu privire la litigiul în curs, a se vedea secțiunea 8 intitulată „Aplicare juridică”.

²⁰ Rezumatul principalelor realizări la prima aniversare a acordului este disponibil la adresa: <https://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=2107>

beneficiat de o creștere constantă. Categoriile de produse care beneficiază de reduceri tarifare au înregistrat o creștere mai mare, inclusiv articolele textile, de îmbrăcăminte și de încălțăminte, care au crescut în medie cu aproximativ 10 %.

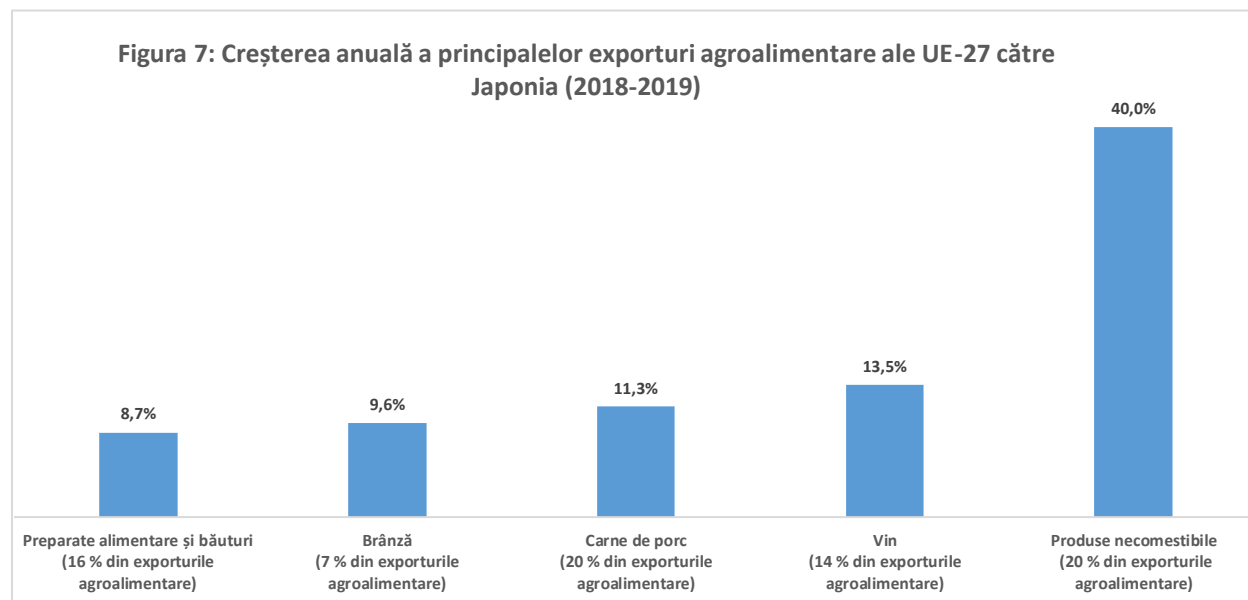
În rândul partenerilor preferențiali vizați de prezentul raport, Japonia a fost cea de-a doua destinație ca mărime **pentru exporturile agroalimentare ale UE**, care **au crescut cu 16 %** în 2019. Prin urmare, acordul începe să își atingă potențialul enorm de creștere a exporturilor UE pentru numeroase produse, cum ar fi carnea de porc, carnea de vită, brânza, produsele agricole prelucrate și vinul. O realizare notabilă este aprobarea și recunoașterea progresivă de către Japonia a practicilor oenologice ale UE.

Vinul din fructe german – campion în țara soarelui-răsare

Producătorul german de vin din fructe Katlenburger Winery, o întreprindere cu 90 de angajați înființată în anul 1925, salută acordul comercial dintre UE și Japonia. Acesta a eliminat taxa vamală pentru produsele Katlenburger, care era de 33 de eurocenți pe litru, ajutând societatea să concureze pe o piață din ce în ce mai sensibilă la preț.

„Micile întreprinderi, în special, depind de exporturi deoarece piața internă devine mai dificilă și este dominată de firmele mai mari care au bugete de publicitate importante.”

Klaus Demuth, director general al Katlenburger Kellerei GmbH & co. KG

În 2019, mai mult de **jumătate din toate mărfurile UE eligibile** pentru preferințe tarifare în temeiul Acordului de parteneriat economic UE-Japonia au **beneficiat efectiv de preferințe tarifare** (53 %). Majoritatea exporturilor agricole ale UE au beneficiat de preferințe tarifare

(86 % în medie), cu rate deosebit de ridicate pentru carne (99 %) și vin (93 %). Din cauza complexității lanțurilor de aprovizionare și a marjelor preferențiale relativ mai slabe, ratele pentru produsele industriale au fost semnificativ mai scăzute atât pentru Japonia, cât și pentru UE, și anume de ordinul a 35 %, în medie. De exemplu, exporturile UE de produse chimice și de articole textile ar fi putut realiza economii suplimentare în valoare de 115 milioane EUR și, respectiv, de 92 de milioane EUR. În general, utilizarea preferințelor crește de-a lungul anilor, întreprinderile având adesea nevoie de timp pentru a se adapta la noile condiții comerciale – de exemplu, prin revizuirea lanțurilor de aprovizionare și a mecanismelor interne de contabilitate. Pentru a crește gradul de sensibilizare, Comisia Europeană a intensificat, de asemenea, cooperarea cu statele membre și cu întreprinderile și s-a implicat în întreprinderi comune cu Japonia, în special în acțiuni de informare desfășurate de Centrul de cooperare industrială UE-Japonia²¹.

Progrese înregistrate în ceea ce privește punerea în aplicare în 2019

- Japonia a fost de acord să aplice o **procedură vamală simplificată** pentru a solicita și a obține preferințe tarifare, soluționând astfel dificultățile inițiale întâmpinate de întreprinderi²².
- Japonia a **îmbunătățit procedurile de gestionare a contingentelor** pentru importul anumitor produse agricole de bază și produse agricole prelucrate pentru a facilita utilizarea contingentelor.
- Japonia a luat **măsuri concrete pentru pregătirea punerii în aplicare a dispozițiilor privind comerțul și dezvoltarea durabilă**, inclusiv prin instituirea unui grup consultativ intern. Japonia încă trebuie să ratifice două convenții fundamentale ale OIM privind nediscriminarea și munca forțată.

3.1.3 Singapore (pregătiri pentru intrarea în vigoare)

Acordul de liber schimb UE-Singapore este în vigoare de la 21 noiembrie 2019. Se preconizează că acesta va aduce beneficii exporturilor și investitorilor din UE, inclusiv celor peste 10 000 de întreprinderi din UE stabilite în Singapore. Singapore este cel mai important partener comercial al UE din Asia de Sud-Est, reprezentând o treime din comerțul UE cu această regiune și peste două treimi din stocurile de investiții străine directe ale UE în regiune.

În 2019, **Comisia Europeană a intensificat pregătirile pentru intrarea în vigoare a acordului**, comunicând cu părțile interesate de pe teritoriul ambelor părți și începând deja să își consolideze rolul de monitorizare față de autoritățile din Singapore în etapa premergătoare punerii în aplicare. Printre primele realizări s-au numărat înregistrarea și protecția în Singapore a denumirilor a 138 de indicații geografice ale UE în temeiul legislației din Singapore.

²¹ <https://www.eu-japan.eu/>

²² Acțiunile care urmează să fie puse în aplicare de autoritățile vamale pot fi consultate la următoarea adresă: https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2019/july/tradoc_157973.pdf

3.2 AMERICA

3.2.1 Canada

Acordul economic și comercial cuprinzător UE-Canada (**CETA**) este aplicat cu titlu provizoriu de la 21 septembrie 2017, cu excepția câtorva dispoziții, în special cele referitoare la sistemul jurisdicțional în materie de investiții. În 2019 a fost făcut un important pas înainte în ceea ce privește viitoarea punere în aplicare a **sistemului jurisdicțional în materie de investiții**²³: în octombrie, Comisia Europeană a adoptat patru propuneri²⁴ care vor contribui la garantarea standardelor de etică și de integritate ale arbitrilor, precum și a eficacității funcției de apel a sistemului. Aceasta va fi prima astfel de funcție de apel care va deveni operațională în cadrul acordurilor internaționale de investiții.

În timpul celui de-al doilea an de aplicare provizorie a CETA, **Comisia Europeană a realizat progrese suplimentare în ceea ce privește punerea în aplicare eficace a acordului**, pe baza celor 20 de comitete și dialoguri instituite în 2018. Comisia Europeană a adus în discuție unele bariere în calea comerțului, în special în ceea ce privește exporturile agricole. În paralel, Comisia Europeană a continuat să își intensifice și să își îmbogățească agenda de cooperare cu Canada cu privire la chestiuni de interes comun (cum ar fi IMM-urile, egalitatea de gen și schimbările climatice) atât la nivel bilateral, cât și la nivel multilateral.

Progrese înregistrate în ceea ce privește punerea în aplicare în 2019

- *Contingente tarifare pentru brânză*: au continuat lucrările cu Canada în vederea revizuirii contingentului tarifar al CETA, cu scopul de a îmbunătăți funcționarea acestuia. Canada este acum a patra piață a UE ca valoare pentru exporturile de brânză.
- *Practici discriminatorii în sectorul vinurilor și al băuturilor spirtoase*²⁵: acestea au fost discutate în cadrul Comitetului pentru vinuri și băuturi spirtoase. S-au realizat unele progrese, întrucât Columbia Britanică a eliminat normele care permiteau vânzarea în magazinele alimentare doar a vinurilor provenind din Columbia Britanică. Cu toate acestea, rămân în continuare bariere în alte provincii.
- *Taxele legate de costurile serviciilor*: în urma auditurilor efectuate în Ontario și în Quebec la cererea UE, taxele legate de costurile serviciilor aplicate vinurilor și băuturilor spirtoase din UE în aceste provincii ar trebui să scadă. Aceste taxe sunt legate de diferențele dintre costurile serviciilor pe care le suportă provinciile pentru produsele importate și pentru produsele naționale.

²³ Dispozițiile sistemului jurisdicțional în materie de investiții nu sunt aplicate cu titlu provizoriu și vor intra în vigoare numai după ce toate statele membre ale UE vor fi ratificat CETA.

²⁴ Propunerile vizează: 1) normele referitoare la tribunalul de apel, (2) codul de conduită al membrilor tribunalelor, (3) normele de mediere și (4) procedura de adoptare a unor interpretări obligatorii.

²⁵ Taxa pe băuturile spirtoase importate a fost contestată de către Australia în cadrul Organizației Mondiale a Comerțului, cu UE în calitate de parte terță.

Cooperarea UE-Canada în domenii de interes comun

- *Schimbări climatice*: în urma unei conferințe organizate în ianuarie pentru a discuta despre modul cel mai potrivit de utilizare a CETA în vederea respectării angajamentelor luate de UE și de Canada în cadrul Acordului de la Paris, în noiembrie a avut loc un atelier dedicat întreprinderilor din UE și din Canada din domeniul tehnologiilor curate, care a reunit IMM-uri active în sectoare precum cel al energiei solare, al deșeurilor, al eficienței energetice și al captării și stocării dioxidului de carbon.

- *Cooperare în materie de reglementare*: UE și Canada au început să facă schimb de informații cu privire la alertele privind siguranța produselor de consum și cadrul de reglementare revizuit al Canadei pentru transportul de animale vii, care a intrat în vigoare în februarie 2020. Canada a fost de acord să oprească dubla testare pentru produsele de protecție solară ale UE importate în Canada.

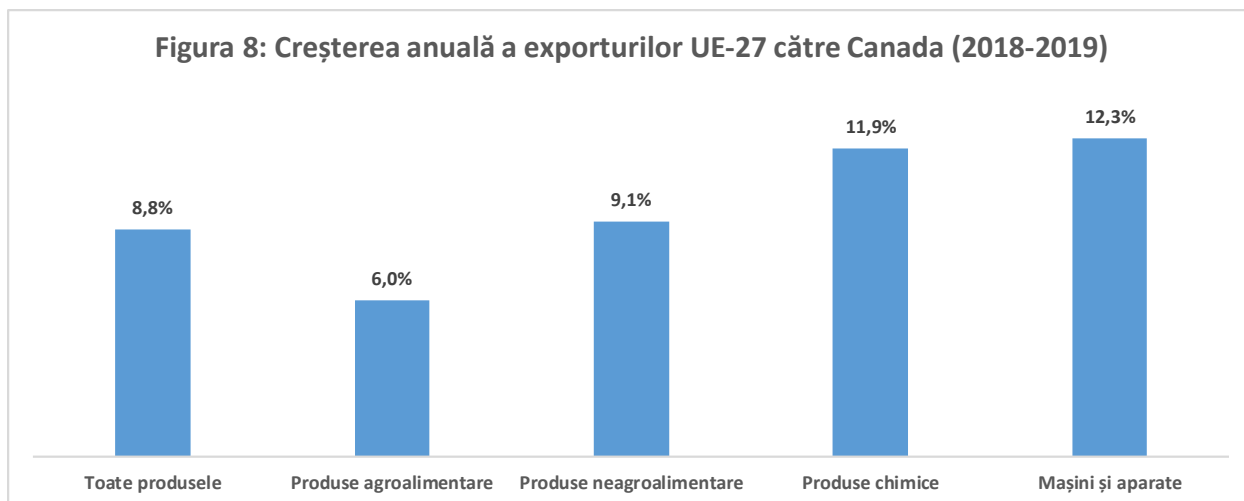
Ardei iute din Franța în bucătăria canadiană

Maritxu și Eric Amestoy cultivă de 10 ani ardei iute în mica lor fermă din Țara Bascilor și exportă ardeiul iute denumit „piment d’Espelette” în Canada începând din 2016. Ei și-au diversificat producția astfel încât să includă legume și ouă. Ferma nu utilizează niciun produs chimic.

CETA a redus taxele vamale, a simplificat procedurile administrative și a consolidat protecția indicației geografice pentru „piment d’Espelette”. În consecință, cererea a crescut, iar producția familiei Amestoy a sporit de la 30 la 200 kg.

Comerț bilateral – evoluție în 2019

Facilitat de CETA, **comerțul bilateral cu mărfuri și servicii a continuat să crească**, ajungând la 92 de miliarde EUR, o creștere de 24,5 % în comparație cu comerțul anterior încheierii CETA, care a fost, în medie, de 73,9 miliarde EUR în perioada 2015-2017. În rândul produselor industriale, mașinile și produsele farmaceutice au înregistrat cea mai mare creștere a exporturilor UE în comparație cu 2018, de ordinul a 15 % și, respectiv, 18 %.

Rata de utilizare a preferințelor în cazul exporturilor de mărfuri din UE către Canada pentru UE-27 a crescut la 48 %, față de 38 % în 2018. Rata globală de utilizare a preferințelor continuă să fie afectată de utilizarea scăzută a preferințelor în cazul exporturilor UE de autoturisme și de piese de schimb (26 %), reprezentând 39 % din exporturile eligibile ale UE-27 către Canada. Comisia Europeană a colaborat în mod proactiv cu asociațiile industriale sectoriale, cu întreprinderile vizate și cu experții pentru a înțelege mai bine motivele acestei situații. Industria (în special industria autovehiculelor) a explicat că acordul era relativ nou și că întreprinderile aveau nevoie de mai mult timp pentru a pune în aplicare procesele și sistemele informatice care să le permită obținerea datelor necesare de la furnizori. Industria autovehiculelor și-a confirmat, de asemenea, intenția de a solicita retroactiv preferințele tarifare, întrucât CETA permite acest lucru pentru o perioadă de până la trei ani. În ansamblu, industria a evidențiat necesitatea de a intensifica sensibilizarea întreprinderilor din UE în ceea ce privește beneficiile CETA și modul de utilizare a acestora. Pentru a facilita utilizarea preferințelor, Comisia Europeană a continuat, în 2019, să furnizeze orientări specializate, publicând un ghid privind regulile de origine în cadrul CETA în septembrie 2019²⁶ și o fișă informativă privind articolele textile și de îmbrăcăminte, disponibilă în mai multe limbi ale UE²⁷.

3.2.2 Țări partenere din America Latină

UE a încheiat **patru acorduri comerciale cu 11 țări din America Latină**: Mexic, Chile, partenerii andini Columbia, Ecuador și Peru, precum și cei 6 parteneri din America Centrală (Costa Rica, El Salvador, Guatemala, Honduras, Nicaragua și Panama). Odată ce acordul cu Mercosur va intra în vigoare, UE va întreține relații comerciale preferențiale cu aproape toate

²⁶ https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/ceta_guidance_en.pdf

²⁷ https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2019/november/tradoc_158417.pdf

țările din America Latină (cu excepția Boliviei și a Venezuelei), adică mai mult decât cu orice altă regiune și la un nivel echivalent cu cel al AELS. Acordul cu Mexicul, de exemplu, datează de la începutul anilor 2000 și a fost modernizat pentru a crește volumul comerțului, a promova participarea IMM-urilor și a introduce noi discipline, cum ar fi cele referitoare la servicii (digitale, maritime, financiare etc.), la energie sau la investiții, care vor spori oportunitățile pentru întreprinderile din UE și vor aduce beneficii consumatorilor, în timp ce capitolele privind comerțul și dezvoltarea durabilă stabilesc angajamente în materie de muncă și de mediu, inclusiv în ceea ce privește Acordul de la Paris și convențiile fundamentale ale OIM. O modernizare similară este în curs de desfășurare cu Chile.

În cazul partenerilor din America Latină, eliminarea de către UE a taxelor sale vamale pentru majoritatea produselor îi ajută să își diversifice exporturile și să se integreze mai bine în lanțurile valorice și în economia mondială. În cazul întreprinderilor din UE, acordurile oferă noi oportunități piețelor emergente cu un potențial de creștere ridicat, precum și acces la materii prime critice și la factori de producție esențiali pentru industrie și agricultură.

Rolul UE în America Latină rămâne puternic: UE reprezintă prima sursă de cooperare pentru dezvoltare și de investiții străine directe în America Latină și este al treilea partener comercial ca mărime după SUA și China. În timp ce SUA și-a menținut locul tradițional de prim partener comercial al Americii Latine, China a depășit UE pentru a deveni al doilea partener ca mărime în ultimii ani. Modelele variază, Mexicul și America Centrală fiind cel mai strâns legate de economia SUA, țările andine bogate în produse minerale consolidându-și comerțul cu China, în timp ce China și UE sunt partenerii cei mai importanți ai țărilor Mercosur.

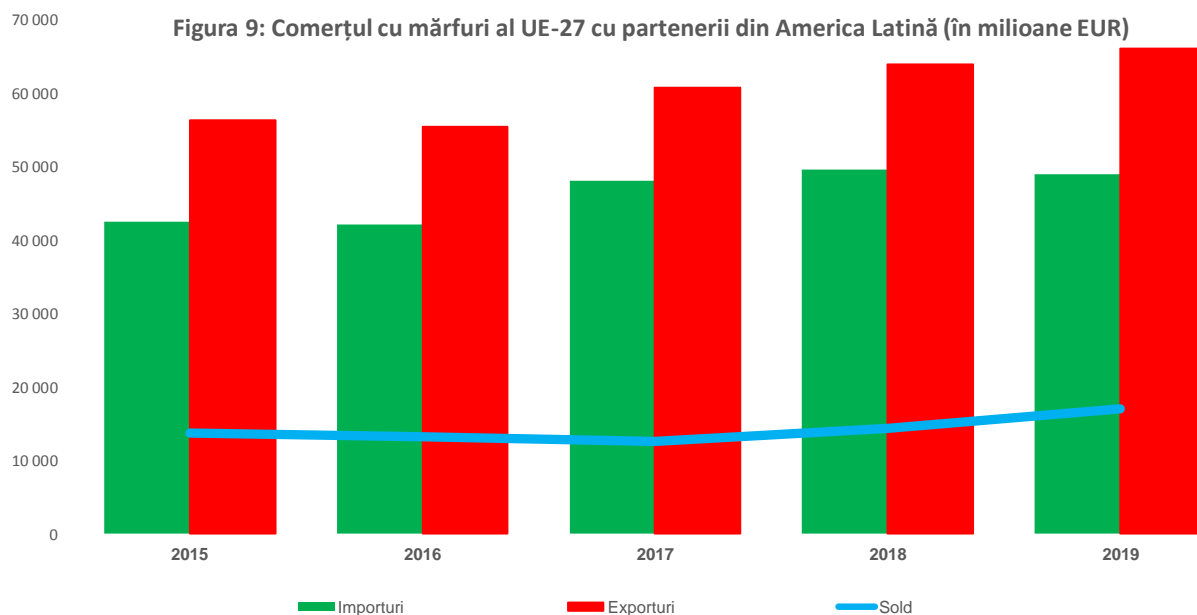
Comerț bilateral: evoluție în 2019

De-a lungul timpului, acordurile comerciale ale UE au **contribuit la consolidarea poziției UE în calitate de investitor și partener comercial** în regiune. Acordurile au contribuit, de asemenea, la combaterea erodării preferințelor tarifare rezultate din acordurile comerciale pe care partenerii din America Latină le-au încheiat cu țări precum SUA sau China.

Comerțul dintre UE și actualii săi parteneri comerciali din America Latină și din Mercosur s-a ridicat la 192 de miliarde EUR, UE înregistrând un excedent de 22 de miliarde EUR. **Exporturile de mărfuri ale UE** către cele 11 țări din America Latină cu care a încheiat acorduri comerciale **au crescut cu 12 %**, de la puțin sub 59 de miliarde EUR în 2015 la 66 de miliarde EUR. UE și-a menținut o cotă de piață de aproximativ 12 % în cadrul importurilor acestor țări, în timp ce cota de piață a SUA a scăzut ușor, de la 42,5 la 40,3 %, iar cea a Chinei a fost, de asemenea, constantă, situându-se la aproximativ 19 %²⁸.

---

²⁸ Sursă: baza de date a Direcției de statistici comerciale (DOTS) a Fondului Monetar Internațional (FMI).

Acordurile comerciale pot deschide **noi piețe pentru produsele agroalimentare din UE**. În decursul ultimului deceniu, **exporturile de produse agricole din UE către țările din America Latină** care au încheiat acorduri comerciale cu UE **au crescut de peste două ori**. Acest lucru se datorează în mare măsură eliminării sau reducerii taxelor vamale în cadrul acordurilor comerciale, care erau adesea relativ ridicate pentru produsele agricole.

Bananele continuă să fie principala marfă exportată către UE de către America Centrală și Comunitatea Andină, iar aceste exporturi au făcut obiectul unui **mecanism de stabilizare**, care a expirat la sfârșitul lunii decembrie 2019. Potrivit acestui mecanism, atunci când este atins volumul de declanșare anual al importurilor pe țară, astfel cum este stabilit în acord, Comisia Europeană examinează impactul acestor importuri asupra situației pieței bananelor din Uniune și decide fie să suspende temporar taxa vamală preferențială, fie că o astfel de suspendare nu este adecvată. În 2019, importurile anuale totale de banane proaspete provenind din America Latină și din America Centrală care făceau obiectul mecanismului de stabilizare pentru banane au reprezentat 72,9 % din nivelul de declanșare cumulată. Dintre țările partenere vizate, numai Peru, Nicaragua și Guatemala și-au depășit volumele de declanșare. Comisia Europeană a concluzionat că nu este adecvată o suspendare temporară, deoarece proporția importurilor provenind din aceste țări în importurile totale de banane era foarte mică în momentul depășirii pragurilor respective.

În 2019, la cererea **partenerilor andini și din America Centrală**, au avut loc discuții pe baza dispozițiilor din acordurile respective, pentru a examina mai aprofundat **liberalizarea taxelor vamale pentru banane**. După luarea în considerare a tuturor factorilor relevanți, inclusiv a stabilității pieței UE, s-a concluzionat că taxele vamale pentru bananele proaspete provenind din țările Americii Centrale și din Columbia/Ecuador/Peru **trebuie să fie menținute la nivelul lor actual** de 75 EUR/tonă.

Progrese înregistrate în ceea ce privește punerea în aplicare în 2019

Exemple de progrese în materie de comerț și de dezvoltare durabilă

- Datorită unui **nou program de sprijin finanțat de UE**, reprezentanți ai societății civile din UE și din Columbia, Ecuador și Peru s-au reunit la Bogotá, în Columbia, în timp ce reprezentanți ai UE și ai celor șase țări din America Centrală s-au reunit la Antigua, în Guatemala.
- Un **program finanțat de UE privind comportamentul responsabil al întreprinderilor în America Latină** a fost lansat și pus în aplicare în parteneriat cu OCDE²⁹, cu Organizația Internațională a Muncii³⁰ și cu Oficiul Înaltului Comisar al Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului³¹.

Progrese înregistrate cu privire la aspectele legate de accesul pe piață în 2019

- **Ecuador** a eliminat taxele suplimentare („timbrele fiscale”) asupra băuturilor alcoolice importate, permițând astfel băuturilor alcoolice din UE să concureze în condiții de egalitate cu băuturile locale.
- **Mexicul** a relaxat restricțiile privind importul de pere din Belgia și de kiwi din Italia și a autorizat importurile de carne de porc din Țările de Jos.
- UE a înaintat un **litigiu în cadrul OMC împotriva măsurilor antidumping adoptate de Columbia** asupra cartofilor congelați provenind din Belgia, Germania și Țările de Jos³².

Acordurile comerciale ale UE contribuie la crearea de parteneriate între UE și America Latină, într-o optică de multilateralism sau de dezvoltare durabilă, la fel ca și acordurile de asociere mai ample încheiate de UE cu țările din America Latină. Țările din America Latină au jucat și continuă să joace un rol important în cadrul OMC: peste o treime dintre țările care sprijină propunerea UE referitoare la o procedură provizorie multipartită de arbitraj în apel în cadrul OMC se află în această regiune. UE a discutat, de asemenea, cu țările andine și din America Centrală cu privire la contribuțiile stabilite la nivel național în cadrul Acordului de la Paris, chiar dacă acordurile comerciale sunt anterioare acestuia din urmă.

3.3 ȚĂRI VECINE ALE UE

3.3.1 Parteneri din regiunea mediteraneeană și din Orientul Mijlociu

Zonele de liber schimb instituite în cadrul acordurilor de asociere mai ample cu țările sud-mediteraneene și din Orientul Mijlociu (denumite în continuare „acordurile comerciale”) au

²⁹ <http://mneguidelines.oecd.org/rbclac.htm>

³⁰ https://www.ilo.org/americas/programas-y-proyectos/WCMS_735906/lang--en/index.htm

³¹ <https://www.ohchr.org/EN/Issues/Business/Pages/JointProjectResponsibleBusinessConduct.aspx>

³² <https://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=2083>

intrat în vigoare la începutul anului 2000. UE și cele opt țări sud-mediteraneene și din Orientul Mijlociu (**Algeria, Egipt, Iordania, Liban, Israel, Palestina³³, Maroc și Tunisia**) sunt, în mod tradițional, parteneri foarte apropiați, uniți prin legături istorice și culturale și prin proximitatea geografică. UE este primul partener comercial al tuturor acestor țări, cu excepția Iordaniei și a Palestinei, precum și al întregii regiuni. În cadrul **politicii europene de vecinătate**, UE le oferă acestor țări o relație privilegiată, bazată pe un angajament reciproc față de valorile comune – democrația și drepturile omului, statul de drept, buna guvernare, principiile economiei de piață și dezvoltarea durabilă.

Majoritatea schimburilor comerciale de produse industriale dintre UE și acești parteneri sunt, în prezent, **scutite de taxe vamale³⁴**. La 1 ianuarie 2019, Egiptul a finalizat procesul de eliminare integrală a taxelor vamale pentru produsele industriale, prin eliminarea taxelor la exporturile de autoturisme din UE. În ianuarie, Comisia Europeană a lansat o **evaluare ex post** a șase dintre acordurile comerciale. **Raportul intermediar³⁵** a fost publicat în aprilie 2020. Constatările preliminare arată că eliminarea taxelor vamale a adus **beneficii economice țărilor sud-mediteraneene și din Orientul Mijlociu**. Raportul final este așteptat în luna decembrie 2020.

Având în vedere faptul că acordurile comerciale existente sunt axate pe comerțul cu mărfuri, o serie de **negocieri bilaterale sunt în curs de desfășurare** sau sunt în curs de a fi deschise în regiune, în special cu Tunisia și cu Maroc, cu scopul de a aprofunda angajamentele și de a extinde domeniul de aplicare la alte domenii, precum agricultura, serviciile, investițiile, normele comerciale, convergența normativă, comerțul și dezvoltarea durabilă.

Comerț bilateral: evoluție în 2019

Deși regiunea reprezintă doar 4 % din comerțul exterior al UE, ea constituie o piață foarte importantă pentru exporturile UE, cu **oportunități, în special pentru IMM-uri, în anumite sectoare tradiționale** precum textilele și ceramica. Regiunea rămâne, de asemenea, o sursă importantă de importuri, în special în sectorul energetic și în cel agroalimentar.

În 2019, comerțul dintre UE și regiune s-a ridicat la aproximativ 150 de miliarde EUR pentru produsele industriale și la 15 miliarde EUR pentru produsele agricole. **Comerțul a înregistrat o**

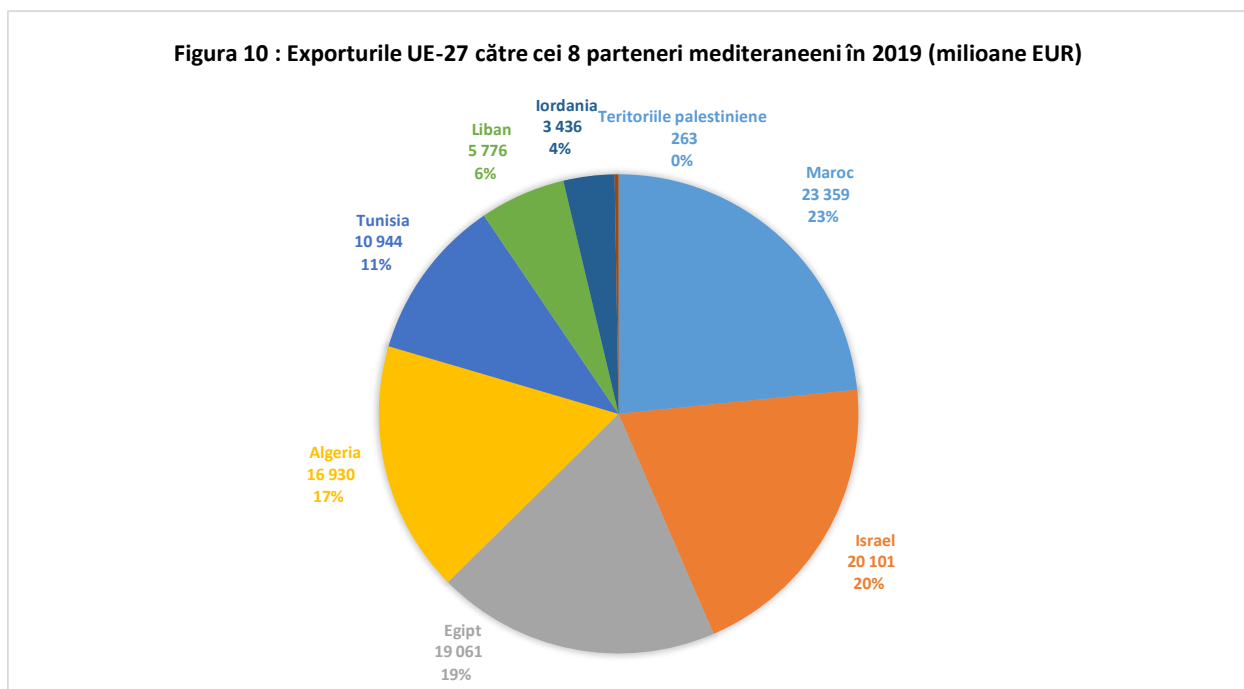
³³ Această denumire nu se interpretează ca o recunoaștere a statului Palestina și nu aduce atingere pozițiilor individuale ale statelor membre cu privire la acest subiect.

³⁴ Numai Algeria a fost autorizată să amâne ultima etapă a eliminării taxelor vamale pentru o serie de produse industriale în cazul cărora taxele vamale erau încă percepute, deși în formă redusă, până în septembrie 2020 (în loc de septembrie 2017).

³⁵ <https://case-research.eu/en/ex-post-evaluation-of-the-impact-of-trade-chapters-of-the-euro-mediterranean-association-agreements-with-six-partners-algeria-egypt-jordan-lebanon-morocco-and-tunisia-interim-technical-report-101329>

scădere ușoară față de anul precedent, de 0,17 % sau de 248 de milioane EUR. Între 2018 și 2019, exporturile UE către regiune au scăzut cu 0,38 %, de la 100 de miliarde EUR la 99 de miliarde EUR, în principal din cauza măsurilor comerciale restrictive impuse de anumite țări. Marocul, Israelul și Algeria au rămas principalii parteneri comerciali ai UE din regiune.

În 2019, Marocul era principala **piață pentru exporturile UE** din regiune, urmat de Israel și de Egipt.

În ceea ce privește **comerțul pe sectoare**, 90 % din comerțul UE cu această regiune vizează produsele industriale (sectorul energetic și bunurile fabricate), exporturile scăzând cu 0,5 % și importurile înregistrând o stagnare. În schimb, **comerțul agroalimentar a crescut cu 6,2 %**: cu 6,4 % (sau cu 623 de milioane EUR) în cazul exporturilor UE și cu 6 % în cazul importurilor. Acest lucru arată că există **un potențial neutilizat în ceea ce privește continuarea liberalizării comerțului agricol**, în special pentru Tunisia și Algeria³⁶. Algeria și Israel au reprezentat cele mai importante destinații agroalimentare ale UE din regiune. Principalele exporturi ale UE au fost grâul și alte cereale, alimentele pentru sugari și animalele vii.

Conform indicelui „Doing Business 2020” al Băncii Mondiale, **climatul de afaceri al majorității țărilor din sudul Mediteranei s-a îmbunătățit în 2019**, în special în cazul

³⁶ Alte acorduri privind produsele agricole, produsele agricole prelucrate și produsele pescărești sunt deja în vigoare între UE și Egipt, Israel, Iordania și Maroc, dar nu încă între UE și Tunisia.

Jordaniei, care s-a situat între cele 10 țări care au realizat progresele cele mai semnificative³⁷. În 2018, **UE a rămas cel mai mare investitor în multe dintre aceste țări**, reprezentând peste jumătate din investițiile străine directe în Maroc³⁸ și 85% din ISD în Tunisia³⁹. În Egipt, UE este al doilea cel mai mare investitor străin, cu 21 % din ISD (după Regatul Unit – cu 39 %), efectuând investiții de peste 15 miliarde USD (aproximativ 12,7 miliarde EUR) și furnizând peste 192 000 de locuri de muncă datorită celor 6 339 de întreprinderi active în această țară⁴⁰. În Maroc, sectorul autovehiculelor a generat peste 85 000 de locuri de muncă directe în perioada 2014-2018, ridicând numărul total de locuri de muncă la 163 000 în 2018. Anumite țări, în special Israelul, sunt o sursă importantă de investiții străine directe în UE.

Progrese înregistrate în ceea ce privește punerea în aplicare în 2019:

- În urma unui dialog consolidat la nivel politic și tehnic, **Egiptul** a eliminat cerința privind **controalele veterinare ale animalelor vii** din UE destinate exportului în această țară; Egiptul a acceptat, de asemenea, standardele UE în ceea ce privește majoritatea cerințelor aplicabile cartofilor de sămânță și a facilitat importul preparatelor pentru sugari.
- În urma unor intervenții ale UE în cadrul OMC și la nivel bilateral, **Tunisia a ridicat licențele de import neautomate** pentru o gamă largă de produse care aveau un impact considerabil asupra comerțului bilateral cu UE; aceste măsuri erau incompatibile atât cu acordul bilateral, cât și cu normele OMC.

Principalele chestiuni nesoluționate – exemple

- **Algeria** și-a menținut **interdicția de a importa vehicule** (din 2015) și medicamente pentru care există un echivalent produs local. Taxele cu efect echivalent taxelor vamale rămân în vigoare în cazul a peste 900 de produse, în timp ce, la alte 129 de linii tarifare, Algeria percepe taxe vamale mai ridicate decât cele autorizate în temeiul acordului de liber schimb.
- **Egiptul** și-a păstrat și și-a extins **sistemul de înregistrare și inspecțiile înainte de expediere** pentru 25 de categorii de bunuri fabricate (în vigoare din 2016). Cu toate acestea, crearea unui comitet special de înregistrare în cadrul Ministerului Comerțului și Industriei din Egipt în aprilie 2019 a reprezentat un pas înainte, deoarece a permis realizarea de progrese în ceea ce privește înregistrarea anumitor exportatori din UE.

Contacte frecvente la nivel tehnic, dar și la **nivel ministerial** în ultimul deceniu și jumătate au contribuit la crearea unui parteneriat mai strâns între UE și partenerii săi mediteraneeni și din Orientul Mijlociu la **nivel multilateral**. De exemplu, UE ajută Algeria și Libanul să își depună

³⁷ Valoarea indicelui Algeriei a rămas aceeași, cu un punctaj foarte scăzut în clasament, în timp ce indicele Libanului și cel al Palestinei s-au deteriorat.

³⁸ *Office des Changes*.

³⁹ Analize ale OCDE privind politicile de investiții: Tunisia, 2012.

⁴⁰ Autoritatea generală pentru investiții și zone libere din Egipt.

candidatura pentru a adera la OMC și sprijină solicitarea Palestinei de a obține statutul de observator în cadrul Consiliului General al OMC și al organismelor subsidiare ale acesteia.

3.3.2 Georgia, Moldova, Ucraina

Zonele de liber schimb aprofundate și cuprinzătoare (ZLSAC) aplicate între UE și Georgia și Moldova începând din 2016 și între UE și Ucraina începând din 2017 fac parte din **cadru mai amplu al Parteneriatului estic**, o inițiativă politică comună lansată în 2009 cu scopul de a aprofunda și a consolida relațiile dintre UE și statele sale membre și cele șase țări din vecinătatea estică⁴¹. ZLSAC reprezintă instrumente esențiale pentru accesul reciproc la piețe, dar și pentru urmărirea unei agende de valori, pentru promovarea democrației și a structurilor instituționale transparente și independente și pentru a ajuta țările partenere să își transforme economiile și să se implice mai mult în comerțul internațional. ZLSAC cuprind două elemente esențiale: **liberalizarea comerțului și apropierea reglementărilor**.

Liberalizarea comerțului (componenta „comerț liber” a ZLSAC) înseamnă eliminarea taxelor vamale și reducerea barierelor netarifare din calea comerțului cu mărfuri, servicii și investiții, sporind astfel accesul pe piață al mărfurilor și al serviciilor pentru ambele părți. Părțile la fiecare dintre acorduri fac schimb de informații în mod regulat și monitorizează evoluțiile din domeniul comerțului. Pentru toate cele trei țări care aplică o ZLSAC, UE este cel mai important partener comercial. În ansamblu, schimburile comerciale cu țările care aplică o ZLSAC au înregistrat o ușoară creștere de la an la an, ajungând la 50,6 miliarde EUR în 2019. Comerțul bilateral dintre UE și Ucraina a crescut constant în ambele direcții și a ajuns la 43,3 miliarde EUR în 2019. Ucraina este, de asemenea, al patrulea cel mai mare exportator de produse agricole către UE. În 2019, comerțul global dintre UE și Georgia a scăzut pe o bază anuală cu 3 %, ajungând la 2,6 miliarde EUR, iar volumul total al schimburilor comerciale dintre UE și Moldova a crescut cu 3,9 % în comparație cu 2018, ajungând la puțin peste 4,7 miliarde EUR.

Apropierea reglementărilor este **componenta „aprofundată și cuprinzătoare”** a ZLSAC. Țările partenere ale UE se angajează să își apropie legislația de legislația UE („acquis-ul”) într-o serie de domenii de politică legate de comerț, cum ar fi chestiunile sanitare și fitosanitare, specificațiile tehnice și standardele (reducerea barierelor tehnice din calea comerțului), achizițiile publice, serviciile și procedurile vamale. Legislația relevantă a UE este inclusă în anexele la Acordul de asociere/ZLSAC, care sunt actualizate periodic. Comisia Europeană monitorizează acest proces, luând în considerare evoluția acquis-ului UE în domeniile vizate de Acordul de asociere/ZLSAC.

---

⁴¹ Georgia, Moldova, Ucraina, Armenia, Azerbaidjan și Belarus.

Progrese înregistrate în ceea ce privește apropierea reglementărilor în 2019 – exemple

- **Ucraina** a adoptat o **strategie sanitară și fitosanitară**, care conține peste 240 de legi ale UE puse în aplicare în prezent de Ucraina și include, pentru prima dată, standarde în materie de bunăstare a animalelor. UE oferă Ucrainei atât sprijin uman, cât și financiar în acest domeniu. Georgia și Moldova s-au angajat, de asemenea, să își alinieze legislația națională la cea a UE.
- UE și **Moldova** au convenit să **extindă unele dintre concesiile lor tarifare**, Moldova majorând contingentele tarifare convenite inițial în cadrul mecanismului de examinare prevăzut în ZLSAC. Această extindere va oferi oportunități de export suplimentare fermierilor și producătorilor locali.
- **Georgia** a înregistrat progrese semnificative în ceea ce privește **reformele în domeniul muncii**: modificările aduse legislației naționale din domeniul muncii (Codul muncii și Legea privind securitatea și sănătatea în muncă) au fost adoptate în 2019, aducând-o mai aproape de convențiile fundamentale ale OIM și de standardele UE, inclusiv în ceea ce privește inspecțiile la locul de muncă.

3.3.3 Balcanii de Vest

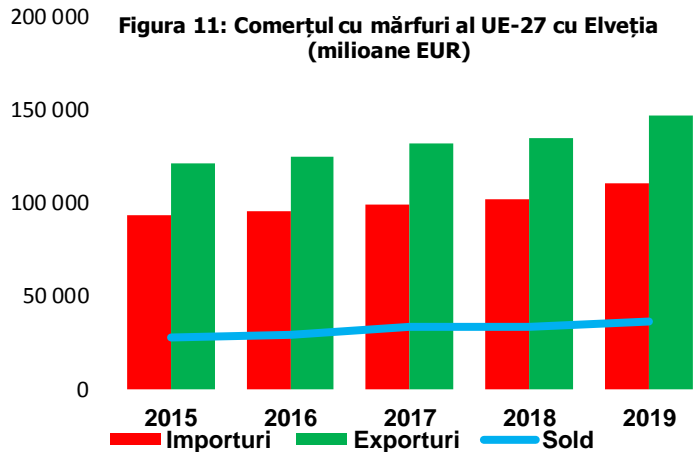
UE a încheiat **acorduri de stabilizare și de asociere (ASA)** cu toate cele șase țări din Balcanii de Vest: Albania, Bosnia și Herțegovina, Macedonia de Nord, Muntenegru, Serbia și Kosovo. Toate țările din Balcanii de Vest au o perspectivă europeană clară, reafirmată cel mai recent la Summitul Balcanilor de Vest din 6 mai 2020. Aceasta se reflectă în conținutul și în domeniul de aplicare al ASA, ale căror **elemente depășesc alte acorduri comerciale preferențiale**, deoarece prevăd **alinieră legislației** la acquis-ul UE. ASA prevăd, de asemenea, eliminarea tuturor restricțiilor cantitative. Cu toate acestea, ele nu conțin anumite alte elemente care se regăsesc în acordurile comerciale preferențiale mai recente ale UE, cum ar fi dispozițiile privind comerțul și dezvoltarea durabilă.

În ultimii 10 ani, ASA au facilitat schimburile comerciale dintre UE și regiune, contribuind la o creștere cu aproape 130 % și ajungând la 55 de miliarde EUR în 2019, ceea ce reprezintă o creștere de 3,8 % față de 2018. Cele mai comercializate produse sunt mașinile, metalele comune, produsele minerale și produsele chimice. În 2019, exporturile UE către Balcanii de Vest au crescut cu 4,4 %, ceea ce a dus la un excedent comercial de 8,9 miliarde EUR pentru UE. Importurile din Balcanii de Vest au crescut cu 3 %.

Deși cele șase țări din Balcanii de Vest reprezintă împreună doar 1,4 % din comerțul total al UE, punerea în aplicare efectivă a ASA este un mijloc extrem de important de continuare a integrării acestor țări învecinate pe piața UE, de îmbunătățire a climatului de afaceri și de investiții și de promovare a standardelor UE. Pentru fiecare dintre țările din Balcanii de Vest, UE este partenerul comercial principal, reprezentând aproape 70 % din comerțul total al regiunii.

3.3.4 Elveția

În 2019, totalul schimburilor comerciale de **mărfuri** cu Elveția a depășit 257 de miliarde EUR, **Elveția devenind cel de-al patrulea partener comercial al UE ca mărime în ansamblu și cel mai important partener comercial al UE în cadrul acordurilor comerciale preferențiale**. În comparație cu 2018, **fluxurile comerciale bilaterale au crescut** cu 9 %, iar **UE a menținut un excedent comercial de ordinul a 36 de miliarde EUR**.

Cu un volum al comerțului cu servicii evaluat la peste 170 de miliarde EUR în 2018, **Elveția este cel de-al treilea partener comercial al UE ca importanță în domeniul serviciilor**. UE are un excedent de 39,5 miliarde EUR.

Având în vedere nivelul foarte ridicat de integrare dintre UE și Elveția, aceasta din urmă este, de asemenea, un partener foarte important în ceea ce privește **investițiile**. În 2018, stocurile elvețiene de **investiții străine directe** în UE au atins valoarea de 750 de miliarde EUR, o **creștere de 58 %** față de 2014, în timp ce stocurile de ISD ale UE în Elveția au depășit o mie de miliarde de euro, ceea ce reprezintă o creștere de 40 % față de 2014. **Elveția obține aproximativ 12 % din totalul investițiilor străine directe ale UE-27**.

Cu un volum al comerțului cu servicii evaluat la peste 170 de miliarde EUR în 2018, **Elveția este cel de-al treilea partener comercial al UE ca importanță în domeniul serviciilor**. UE are un excedent de 39,5 miliarde EUR.

Având în vedere nivelul foarte ridicat de integrare dintre UE și Elveția, aceasta din urmă este, de asemenea, un partener foarte important în ceea ce privește **investițiile**. În 2018, stocurile elvețiene de **investiții străine directe** în UE au atins valoarea de 750 de miliarde EUR, o **creștere de 58 %** față de 2014, în timp ce stocurile de ISD ale UE în Elveția au depășit o mie de miliarde de euro, ceea ce reprezintă o creștere de 40 % față de 2014. **Elveția obține aproximativ 12 % din totalul investițiilor străine directe ale UE-27**.

Acordul încheiat cu Elveția este cel mai vechi acord de liber schimb al UE; el are un domeniu de aplicare limitat⁴², discipline mai superficiale și nu dispune de un mecanism eficient de soluționare a litigiilor în comparație cu acordurile comerciale moderne ale UE, dintre care unele au fost încheiate cu parteneri mai îndepărtați și mai puțin importanți pe plan economic. Cu toate acestea, în pofida dezvoltării schimburilor comerciale, Elveția nu a fost în măsură să realizeze, în 2019, noi progrese în ceea ce privește adoptarea acordului-cadru instituțional negociat. Acest acord-cadru ar deschide calea pentru modernizarea în continuare a relațiilor comerciale dintre UE și Elveția, întrucât ar introduce un mecanism independent de soluționare a litigiilor, securitate juridică și condiții de concurență echitabile, de care vor beneficia operatorii din UE și din Elveția prezenți pe piața internă. Acordul-cadru instituțional ar garanta, de asemenea, un acces mai bun pe piață în domenii noi (de exemplu, energia electrică) și ar stabili reguli în ceea ce privește ajutoarele de stat, precum și un **angajament al părților de a moderniza acordul de liber schimb din 1972** și alte acorduri legate de comerț.

3.3.5 Norvegia

Relațiile comerciale dintre UE și Norvegia se desfășoară atât în cadrul **Spațiului Economic European (SEE)**, cât și în cadrul **acordului bilateral de liber schimb din 1973**. Deși încă în vigoare, acordul comercial bilateral a fost înlocuit, în practică, în multe privințe de Acordul privind SEE, care permite libera circulație a mărfurilor, a serviciilor, a capitalurilor și a persoanelor.

În 2019, **volumul total al schimburilor comerciale bilaterale de mărfuri** dintre UE și Norvegia s-a ridicat la 106 miliarde EUR, ceea ce reprezintă **o scădere cu 5 %** față de 2018, cauzată în principal de scăderea cu 16,5 % a importurilor de ulei mineral provenind din Norvegia. În ansamblu, exporturile totale ale Norvegiei către UE-27 au scăzut cu 11 %, în timp ce exporturile UE-27 către Norvegia au crescut cu 3 %. Ca urmare a scăderii exporturilor Norvegiei către UE și a ieșirii Regatului Unit din UE, Norvegia este acum cel de-al optulea partener comercial al UE, coborând două locuri de pe poziția a șasea.

Comerțul cu **produse agricole** dintre UE și Norvegia a atins valoarea de aproape 5 miliarde EUR, cu un avans evident pentru UE, care exportă de peste opt ori valoarea produselor agricole pe care le importă din Norvegia. Atât importurile, cât și exporturile au crescut constant din 2009.

Examinarea regimului comercial aplicabil produselor agricole prelucrate rămâne o chestiune nesoluționată. Această chestiune a fost abordată în cadrul comitetului mixt din 2019 pentru a găsi o soluție în ceea ce privește taxele vamale ridicate care împiedică exporturile de anumite produse agricole prelucrate ale UE către Norvegia. De asemenea, UE a continuat să insiste asupra reluării negocierilor referitoare la protecția indicațiilor geografice.

Norvegia este cel de-al optulea partener comercial al UE în ceea ce privește **serviciile**. Dintre cele 40 de miliarde EUR de schimburi comerciale realizate în 2018 între Norvegia și UE, exporturile Norvegiei s-au ridicat la 14 miliarde EUR, iar cele ale UE la 26 de miliarde EUR, conferind UE un avans, poziție care a rămas stabilă în ultimii cinci ani.

---

⁴² Este acoperit numai comerțul cu produse industriale. Pentru restul (servicii, drepturi de proprietate intelectuală, comerț cu produse agricole) fie nu există reguli (în afara normelor OMC), fie acestea sunt împărțite între diferite acorduri.

3.3.6 Turcia

Turcia este cel de-al doilea partener comercial preferențial al UE ca mărime, precum și cel mai de durată, și **cel de-al șaselea partener comercial al UE în general**. Economia Turciei s-a redresat mai rapid decât s-a preconizat în urma crizei monetare care a început în vara anului 2018, dar a rămas în recesiune pentru o mare parte a anului 2019, iar creșterea PIB-ului a fost redusă (0,9 %). Din cauza deprecierei lirei turcești, Turcia și-a redus în mod semnificativ deficitul comercial mondial. Schimburile comerciale de mărfuri cu UE au evoluat către un deficit de 1,5 miliarde EUR în favoarea Turciei, după o lungă perioadă de excedente în favoarea UE, exporturile UE către Turcia scăzând cu 1,3 % (ajungând la 68,3 miliarde EUR), în timp ce importurile din Turcia au crescut cu 4,4 % (ajungând la 69,8 miliarde EUR).

Relațiile comerciale dintre UE și Turcia sunt reglementate de **uniunea vamală** din 1995 pentru produsele industriale și anumite produse agricole prelucrate, precum și de două acorduri comerciale preferențiale bilaterale care acoperă produsele agricole și, respectiv, produsele de cărbune și oțel. 82 % dintre schimburile comerciale dintre UE și Turcia vizează **produse industriale**. Datorită, în mare parte, acestor acorduri comerciale și, în special, uniunii vamale, **comerțul bilateral a crescut de mai mult de patru ori începând cu jumătatea anilor '90**. Pentru a extinde sfera comerțului preferențial bilateral și pentru a moderniza uniunea vamală, Comisia Europeană a adoptat, la 21 decembrie 2016, o recomandare de decizie a Consiliului de autorizare a deschiderii negocierilor cu Turcia. Cu toate acestea, discuțiile sunt în prezent suspendate în urma concluziilor Consiliului Afaceri Generale din 26 iunie 2018 și din 18 iunie 2019.

În 2019, **Turcia a menținut bariere în calea comerțului, încălcând Acordul privind uniunea vamală**, în special în ceea ce privește continuarea – și extinderea – abaterii sale de lungă durată de la Tariful vamal comun, prin impunerea unor taxe suplimentare asupra produselor originare din afara UE sau asupra partenerilor comerciali preferențiali ai Turciei. Ca urmare a acestor taxe, Turcia solicită informații și documente, cum ar fi dovada originii, contrar principiului liberei circulații instituit de uniunea vamală. Turcia nu și-a deschis nici în 2019 contingentul tarifar pentru carnea de vită.

Comisia Europeană a abordat aceste chestiuni în cadrul reuniunilor anuale ale comitetului mixt, precum și în cadrul frecventelor schimburi bilaterale. De asemenea, Comisia a continuat să solicite punerea în aplicare nediscriminatorie a Protocolului adițional la Acordul de instituire a unei asocieri față de toate statele membre, incluzând Republica Cipru. La 2 aprilie 2019, **UE a inițiat o procedură în cadrul OMC împotriva măsurilor luate de Turcia în vederea localizării forțate a fabricării de produse farmaceutice**⁴³.

---

⁴³ Mai multe informații cu privire la această procedură de soluționare a litigiilor pot fi găsite în secțiunea 8 intitulată „Aplicare juridică”

3.4 ȚĂRI DIN AFRICA, ZONA CARAIBILOR ȘI PACIFIC

De peste un deceniu, țările din Africa, zona Caraibilor și Pacific (ACP) s-au numărat printre economiile cu cea mai rapidă creștere din lume. Volumul comerțului dintre UE și Africa Subsahariană, în special, s-a dublat în ultimul deceniu, iar investițiile întreprinderilor europene în Africa se ridică la 200 de miliarde EUR, cu un potențial enorm de extindere. UE rămâne cel mai important partener comercial și de investiții pentru majoritatea țărilor ACP, în special pentru cele care pun în aplicare un **acord de parteneriat economic** (APE) cu UE.

În 2019, **31 de țări ACP puneau în aplicare un APE** cu UE: 14 în Africa Subsahariană, 14 în zona Caraibilor și trei în zona Pacificului⁴⁴. Acordurile de parteneriat economic sunt acorduri comerciale orientate spre dezvoltare, în temeiul cărora UE oferă acces fără taxe vamale și fără contingente pe piața sa⁴⁵, în timp ce țările partenere își liberalizează cel puțin 80 % din importuri pe o perioadă de 10-20 de ani. Aceste acorduri includ, de asemenea, garanții speciale pentru a asigura protecția securității alimentare, a industriilor emergente sau a obiectivelor sociale și de mediu. Este important de remarcat că UE acordă o asistență pentru dezvoltare semnificativă în vederea consolidării capacităților în domeniul politicii comerciale și pentru creșterea competitivității producției locale.

Punerea în aplicare a acordurilor de parteneriat economic a ajuns la viteza de croazieră, în pofida unor provocări precum capacitatea limitată a autorităților publice, climatul de afaceri nefavorabil, precum și sensibilizarea și capacitatea limitată a întreprinderilor în ceea ce privește utilizarea acordurilor. Deși o evaluare globală este încă prematură, **există o tendință pozitivă în ceea ce privește creșterea și diversificarea exporturilor**. În 2019, UE și cinci țări⁴⁶ din cadrul APE cu Africa de Est și de Sud au lansat negocieri pentru a adăuga norme privind comerțul cu servicii, investițiile, achizițiile publice, drepturile de proprietate intelectuală și, mai ales, comerțul și dezvoltarea durabilă.

---

⁴⁴ Insulele Solomon au semnat acordul în mai 2020, numărul acestora ajungând la patru.

⁴⁵ Excepția este reprezentată de Africa de Sud, parte la acordul de parteneriat economic UE-SADC, în cadrul căruia UE a eliminat, total sau parțial, taxele vamale pentru 98,7 % din importurile din Africa de Sud.

⁴⁶ Comore, Madagascar, Mauritius, Seychelles și Zimbabwe.

Progrese înregistrate în ceea ce privește punerea în aplicare în 2019 – exemple

- UE și **Comunitatea de Dezvoltare a Africii Australe (SADC)** au organizat **primul consiliu mixt la nivel ministerial** și au instituit norme procedurale pentru funcționarea deplină a acordului.
- **Ghana și Côte d'Ivoire** au adoptat acte legislative interne pentru a pune în aplicare pe deplin angajamentele asumate și s-au angajat în primele discuții cu UE cu privire la aspectele legate de sustenabilitate în cadrul lanțului valoric din sectorul producției de cacao.
- UE și **Camerun** au colaborat strâns pentru a evalua efectele celor trei ani de reduceri tarifare și pentru a concepe măsuri de însoțire.
- UE și țările **CARIFORUM** au organizat un forum de afaceri la Frankfurt, în septembrie 2019, și au intensificat dialogul cu privire la dezvoltarea durabilă și la Pactul verde european.

Comerț bilateral: evoluție în 2019

Importurile UE provenind din cele 31 de țări partenere semnatare ale unui APE **au crescut cu 4,6 %** în 2019. De exemplu, Eswatini, Fiji, Camerun, Africa de Sud și Republica Dominicană au înregistrat rate de creștere cu două cifre în cadrul exporturilor lor către UE. Exporturile agroalimentare ale CARIFORUM către UE au crescut cu 11 % în 2019, ca urmare a exporturilor puternice de orez, bere, țigări de foi, fructe tropicale și rom. Deși aceste importuri depind în continuare de resurse, **diversificarea este în creștere** pentru unele țări. De exemplu, importurile provenind din Africa de Sud sunt diverse, dominate de vehicule, mașini și fructe, precum și de produse minerale. Atât Mauritius, cât și Republica Dominicană au început recent să exporte echipamente medicale și de laborator. Țările CARIFORUM își diversifică, de asemenea, exporturile.

Exporturile UE către țările semnatare ale unui APE au crescut cu 5 %, sub efectul creșterii exporturilor către Africa de Sud și, într-o mai mică măsură, către Mauritius și Fiji. Exportatorii din UE utilizează din ce în ce mai mult preferințele acordate în temeiul acordurilor de parteneriat economic, în special de către Africa de Sud, cea mai mare economie dintre țările semnatare ale unui APE.

UE depune eforturi pentru a soluționa litigiile comerciale. În iunie, aceasta a inițiat o procedură formală de prevenire și de soluționare a litigiilor împotriva Uniunii vamale Sud-Africane (SACU) pentru a examina măsurile de salvagardare impuse în 2018 asupra produselor din carne de pasăre din UE, ceea ce a condus la consultări formale în septembrie 2019, în cursul cărora părțile nu au fost, din păcate, în măsură să își concilieze divergențele⁴⁷.

---

⁴⁷ Pentru mai multe detalii, a se vedea secțiunea 8 intitulată „Aplicare juridică”.

Sparanghel alb din Namibia

În regiunea namibiană Omusati, fabrica spaniolă de prelucrare agroalimentară a sparanghelului exportă sparanghel alb pe piețele locale și internaționale, în special în Spania și în alte țări din UE. Aceasta are 600 de angajați, în principal femei din comunitățile locale. Reducerile tarifare acordate în cadrul APE cu SADC au fost esențiale pentru această întreprindere. Tehnologia de vârf menită să reducă la minimum consumul de apă contribuie la garantarea sustenabilității.

„Datorită acordului de parteneriat economic cu SADC, putem importa bunuri de capital și mijloace de producție cu scutire de taxe vamale în Namibia și ne-am asigurat un acces pe termen lung pe piața UE. Impactul acestui proiect asupra comunității locale este foarte important.”

Carlos Lertxundi Aretxaga, director general, proiect de prelucrare agroalimentară a sparanghelului, reprezentând Otjimbele Agriculture PTY

4. COMERȚ ȘI DEZVOLTARE DURABILĂ

Obiective și provocări

Capitolele privind comerțul și dezvoltarea durabilă au scopul de a maximiza efectul de pârghie al unei creșteri a comerțului și a investițiilor pentru a realiza progrese cu privire la aspecte-cheie, cum ar fi promovarea muncii decente și a protecției mediului sau combaterea schimbărilor climatice. Dispozițiile acestor capitole încurajează respectarea standardelor Organizației Internaționale a Muncii (OIM) și ale acordurilor multilaterale de mediu.

Punerea în aplicare a capitolelor privind comerțul și dezvoltarea durabilă prezintă provocări specifice. De exemplu, există în continuare lacune în ceea ce privește ratificarea universală și punerea în aplicare efectivă a convențiilor fundamentale ale OIM, inclusiv în rândul partenerilor comerciali ai UE. Respectarea angajamentelor în materie de comerț și de dezvoltare durabilă implică adesea **abordarea problemelor interne vechi și adânc înrădăcinate și a priorităților politice divergente.** Acest lucru necesită o perspectivă pe termen lung privind punerea în aplicare, sprijinită de aplicarea legislației și de participarea activă a societății civile și a întreprinderilor. Prin urmare, activitatea de punere în aplicare se concentrează, de asemenea, pe construirea unor platforme de cooperare și a unor inițiative comune privind aspecte precum o remunerație echitabilă, un mediu de lucru sigur și sănătos sau promovarea unor tehnologii ecologice.

Lansarea planului de acțiune în 15 puncte al Comisiei Europene⁴⁸

Lansarea **planului de acțiune în 15 puncte⁴⁹** din februarie 2018 facilitează o abordare mai sistematică și mai structurată a punerii în aplicare a angajamentelor în materie de comerț și de dezvoltare durabilă. Pornind de la lecțiile învățate în urma etapei de negociere și a experiențelor anterioare în materie de punere în aplicare, Comisia Europeană a instituit o serie de acțiuni precise compatibile cu **prioritățile specifice definite pentru fiecare partener comercial**.

Acțiunile coordonate și de sprijin reciproc ale Comisiei Europene, ale Parlamentului European și ale OIM în etapa anterioară punerii în aplicare au funcționat bine, de exemplu în Vietnam.

Progresele înregistrate în ceea ce privește punerea în aplicare a angajamentelor în materie de comerț și de muncă – exemplul Vietnamului

- **Vietnamul a ratificat convenția nr. 98 a OIM** privind negocierea colectivă în iunie 2019 și a adoptat un cod revizuit al muncii în noiembrie 2019, lansând astfel o amplă reformă a legislației muncii.
- **Vietnamul a confirmat un calendar concret pentru ratificarea celorlalte două convenții fundamentale ale OIM** privind munca forțată și libertatea de asociere (până în 2020 și, respectiv, 2023).
- **Vietnamul a prezentat măsurile luate pentru eradicarea muncii copiilor**. Rezultatele preliminare ale celei mai recente anchete naționale sunt promițătoare, indicând o reducere a muncii copiilor cu mai mult de 40 % față de ultima anchetă din 2012.

Planul de acțiune în 15 puncte încurajează, de asemenea, **parteneriate mai strânse** între Comisia Europeană și statele membre, Parlamentul European și organisme internaționale precum Organizația Internațională a Muncii (OIM), care s-au dovedit esențiale pentru monitorizarea atentă a progreselor înregistrate.

Exemple de acțiuni complementare desfășurate de Comisie și de statele membre

- **Țările de Jos** au adoptat o **lege privind diligența necesară pentru prevenirea exploatării prin muncă a copiilor⁵⁰**, care se aplică tuturor societăților cu sediul în țară. Pentru ca această lege să poată fi aplicată în practică, este în curs de elaborare o legislație de punere în aplicare mai

⁴⁸ Detaliile privind activitatea de punere în aplicare desfășurată în 2019 pe categorii ale planului de acțiune pot fi consultate în documentul de lucru al serviciilor Comisiei: https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2020/september/tradoc_158926.pdf

⁴⁹ Planul de acțiune în 15 puncte este disponibil la adresa https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/february/tradoc_156618.pdf

⁵⁰ Două convenții fundamentale ale OIM vizează munca copiilor: Convenția (nr. 138) privind vârsta minimă de încadrare în muncă, 1973 și Convenția (nr. 182) privind interzicerea celor mai grave forme ale muncii copiilor, 1999.

detaliată. În paralel, Țările de Jos **au evaluat**⁵¹ **acordurile voluntare sectoriale privind inițiativele referitoare la obligația de diligență.**

Consiliul Național al Comerțului din Suedia a publicat un manual destinat să contribuie la etapele timpurii ale punerii în aplicare a măsurilor în materie de comerț și de dezvoltare durabilă în Ecuador.

Exemple de cooperare între Comisie și OIM în ceea ce privește asistența tehnică

- Comisia Europeană și OIM **au sprijinit reformele în domeniul muncii din Vietnam** și au contribuit la consolidarea inspecției muncii în zonele rurale din Columbia.
- Comisia Europeană a sprijinit **acțiunile OIM în El Salvador și Guatemala** pentru a îmbunătăți respectarea standardelor internaționale în domeniul muncii.

Consolidarea capacității de acțiune a organizațiilor societății civile din cadrul UE și al partenerilor săi comerciali este un alt pilon al planului de acțiune în 15 puncte. În 2019, Comisia Europeană a continuat să ofere asistență **grupurilor consultative interne (GCI)** create pentru a asigura monitorizarea acordurilor. Obiectivul este de a crea condițiile propice pentru participarea mai eficace a acestor grupuri la procesul de punere în aplicare. În cadrul instrumentului de parteneriat, Comisia Europeană a continuat să finanțeze participarea membrilor grupurilor consultative interne la reuniunile cu omologii lor și cu alți reprezentanți ai societății civile, inclusiv cu partenerii sociali. Proiectul, care a început în 2018, a sprijinit, de asemenea, organizarea unor ateliere de consolidare a capacităților pentru a spori expertiza membrilor grupurilor consultative interne, în special în ceea ce privește definirea și elaborarea propriilor lor priorități de punere în aplicare.

De asemenea, Comisia Europeană a continuat să **creze condiții propice unui rol mai activ al întreprinderilor în ceea ce privește complementaritatea necesară a comerțului și a sustenabilității prin promovarea unor practici comerciale responsabile.** Lansarea, în ianuarie 2019, a unui nou proiect de asistență tehnică pentru America Latină a permis Comisiei Europene să promoveze acțiuni concrete și să asigure participarea guvernelor și a părților interesate, bazându-se pe expertiza recunoscută și pe experiența de lungă durată a Organizației Internaționale a Muncii (OIM), a OCDE și a Oficiului Înaltului Comisar al Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului (OHCHR).

În 2019, Comisia Europeană și-a continuat politica de **aplicare asertivă** pentru a face față provocărilor legate de punerea în aplicare a angajamentelor în materie de comerț și de dezvoltare durabilă. **Consultările guvernamentale și stabilirea unui grup de experți în cadrul procedurii bilaterale inițiate de Comisia Europeană împotriva Coreei de Sud** reprezintă un

⁵¹ Ancheta este disponibilă la adresa <https://www.government.nl/topics/responsible-business-conduct-rbc/evaluation-and-renewal-of-rbc-policy>

exemplu în acest sens. De la intrarea în vigoare a acordului comercial dintre UE și Coreea de Sud în 2012, UE a adus în mod constant în discuție nepunerea în aplicare de către Coreea a dispozițiilor în materie de muncă din cadrul acordului. Întrucât aceste intervenții nu au fost încununare de succes, în decembrie 2018 Comisia Europeană a solicitat consultări guvernamentale, care au avut loc în ianuarie 2019 și, în luna iulie a aceluiași an, UE a solicitat constituirea unui grup de experți⁵². Cu **Peru**, Comisia Europeană a **consolidat**, în 2019, **angajamentul bilateral la nivel tehnic și politic** cu privire la punerea în aplicare a angajamentelor în materie de comerț și de dezvoltare durabilă. În cadrul reuniunii din octombrie a subcomitetului pentru comerț și dezvoltare durabilă, Peru a prezentat progresele înregistrate pe diverse fronturi pentru a răspunde preocupărilor de fond ale UE⁵³.

5. COMERȚUL AGROALIMENTARE ÎN CADRUL ACORDURILOR COMERCIALE ALE UE⁵⁴

Comerțul agroalimentar cu partenerii preferențiali este în creștere

În 2019, comerțul agroalimentar al UE cu partenerii preferențiali a crescut, atât în termeni absoluți (valoarea produselor comercializate), cât și în termeni relativi, în comparație cu comerțul agroalimentar global al UE. Comerțul agroalimentar al UE cu partenerii comerciali preferențiali a reprezentat aproximativ 35 % din comerțul agroalimentar al UE cu țările terțe, adică 30 % și, respectiv, 40 % din totalul exporturilor și al importurilor agroalimentare ale UE. Această pondere a crescut în ultimii 10 ani.

În 2019, **primele trei piețe destinate ale exporturilor agroalimentare ale UE** în rândul partenerilor comerciali preferențiali au fost **Elveția, Japonia și Norvegia**, reprezentând împreună aproximativ 11 % din exporturile agroalimentare. Canada s-a situat pe locul al patrulea. Aproximativ 19 % din exporturile UE au fost constituite din preparate alimentare, precum ciocolata, preparatele pentru sugari și paste de făinoase, iar 12 % din vin, vermut, cidru și oțet.

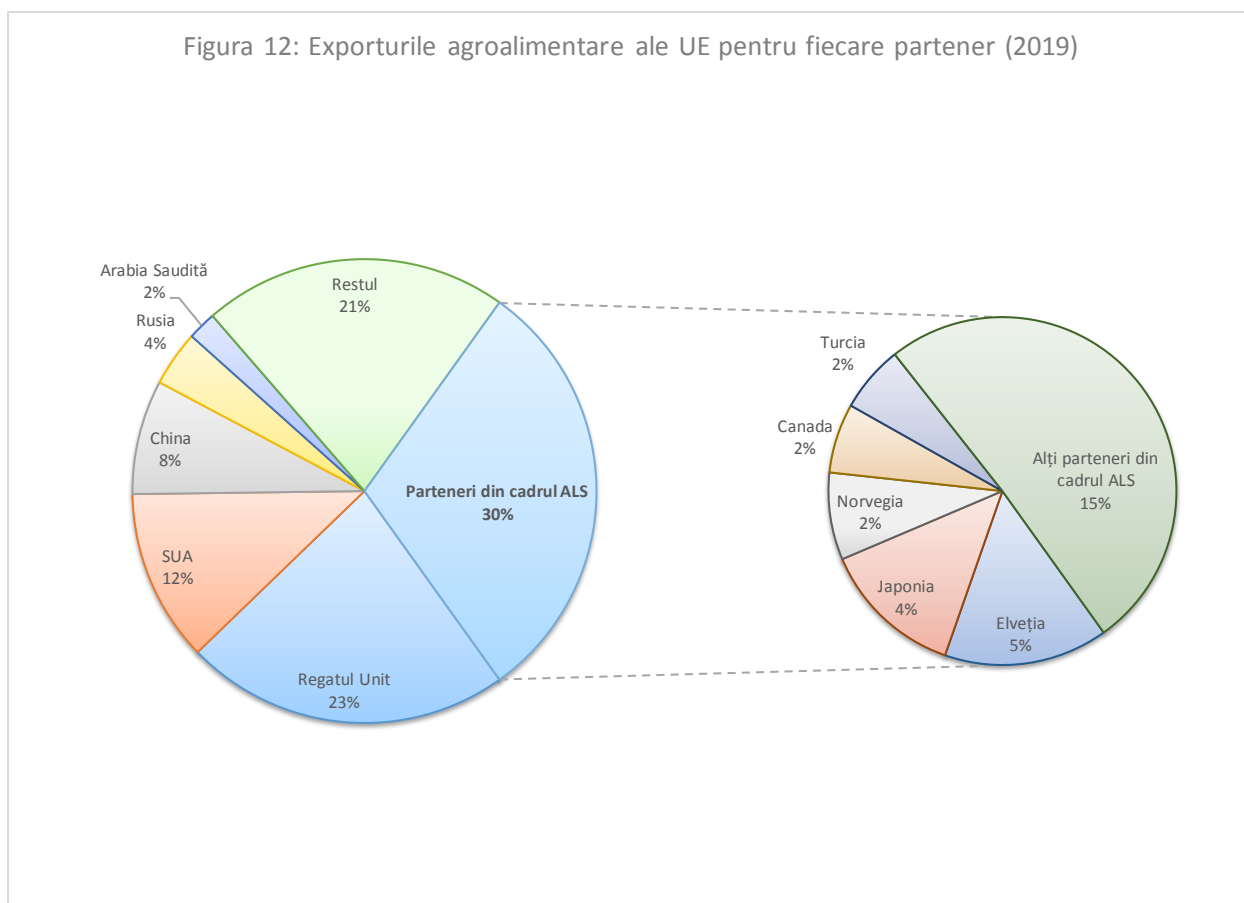
---

⁵² Pentru mai multe informații detaliate cu privire la litigiul, a se vedea secțiunea 8 intitulată „Aplicare juridică”.

⁵³ Pentru mai multe informații, a se vedea procesul-verbal al reuniunii: https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2019/november/tradoc_158481.pdf

⁵⁴ În sensul prezentului raport, a fost utilizată definiția OMC pentru „produse agroalimentare”, și anume produsele agricole incluse în capitolele 1-24 din Sistemul armonizat, precum și în mai multe rubrici din capitolele 33, 35, 38, 41, 43 și 51-53, cu excepția peștelui și a produselor din pește.

Figura 12: Exporturile agroalimentare ale UE pentru fiecare partener (2019)

Hamei din Boemia pentru beri de calitate superioară

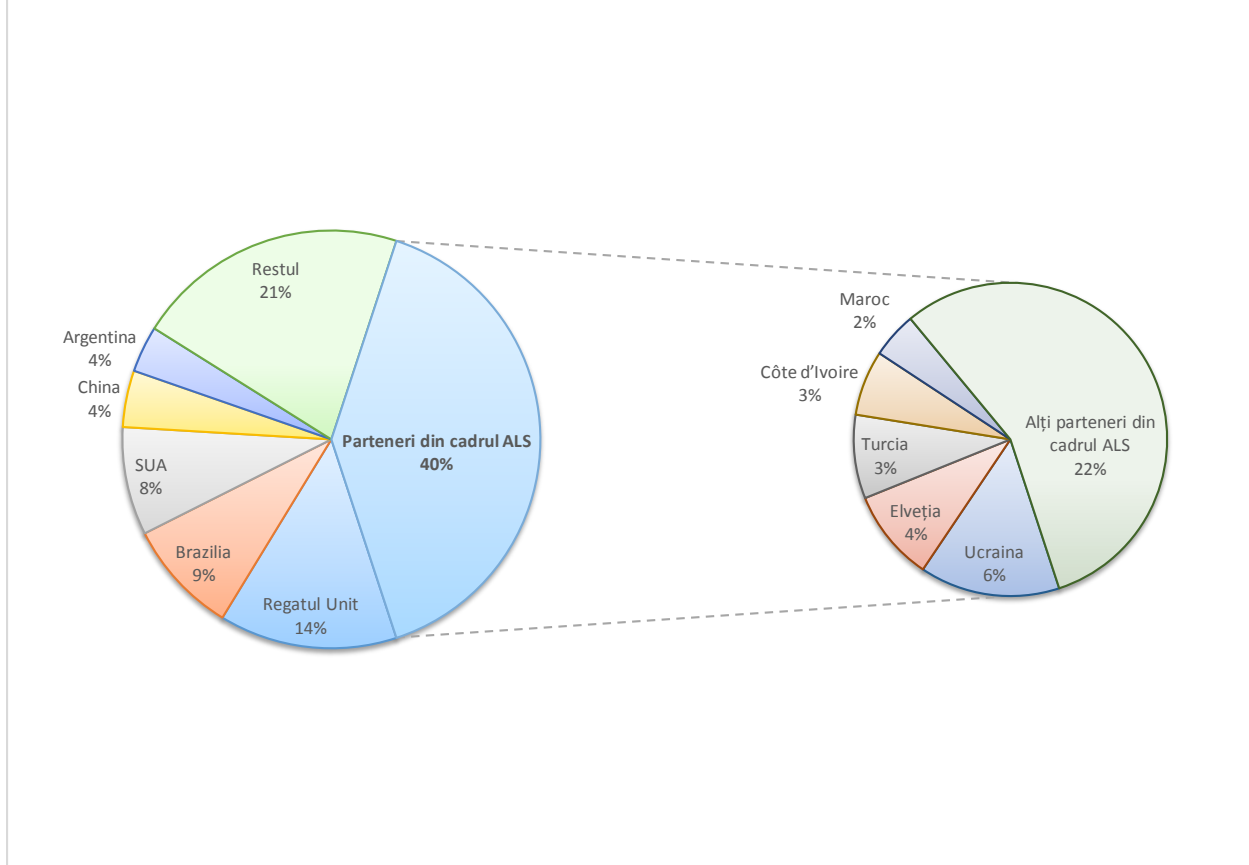
Societatea cehă BOHEMIA HOP este o întreprindere mică deținută de cultivatori cehi de hamei. Cu cei 10 salariați ai săi, ea exportă hamei tradițional din Boemia în mai multe țări din afara UE. În temeiul Acordului de parteneriat economic UE-Japonia, de acum înainte ea își poate exporta produsele în Japonia fără taxe vamale.

„Fabricile de bere japoneze sunt clienți tradiționali pentru hameiul ceh și, în materie de comerț, ne plac soluțiile simple.”

Zdenek Rosa, președinte al Bohemia Hop

În 2019, cele trei țări situate în fruntea importurilor agroalimentare ale UE provenind de la parteneri comerciali preferențiali au fost **Ucraina** (cereale, altele decât grâul și orezul, și uleiuri vegetale, altele decât uleiul de palmier și uleiul de măsline), **Elveția** (cafea prăjită, ceai și preparate alimentare) și **Turcia** (fructe tropicale, fructe cu coajă lemnoasă și mirodenii și preparate din legume și fructe). Împreună, aceste importuri au reprezentat 13 % din totalul importurilor agroalimentare ale UE.

Figura 13: Importurile agroalimentare ale UE pentru fiecare partener (2019)

Tendențe și evoluții ale fluxurilor comerciale agroalimentare

În 2019, **exporturile de produse agroalimentare ale UE** realizate în cadrul acordurilor preferențiale **au crescut cu 8,7 %** (+ 4,4 miliarde EUR), în timp ce totalul exporturilor agroalimentare către restul lumii a crescut cu 7,6 %.

Importurile de produse agroalimentare ale UE realizate în cadrul acordurilor preferențiale au înregistrat o creștere similară creșterii exporturilor (8,3 %), în timp ce importurile agroalimentare din restul lumii au crescut cu numai 2,3 %. Balanța comercială agroalimentară în cadrul acordurilor preferențiale s-a menținut la + 6,4 miliarde EUR. Importurile provenind de la partenerii preferențiali **rămân de o importanță strategică** pentru sectorul agroalimentar al UE, asigurând aprovizionarea necesară cu produse care nu sunt cultivate în UE din motive climatice (fructe tropicale, cacao, cafea și alte băuturi) și cu mijloace de producție utilizate pentru produsele în cazul cărora UE este mai puțin competitivă sau nu produce suficient pentru a satisface cererea din UE (semințe oleaginoase, grăsimi/uleiuri animale sau vegetale).

Liberul schimb promovează produsele naturale

Societatea Worlée NaturProdukte GmbH, cu sediul în Hamburg, face parte din grupul Worlée, o întreprindere familială de talie mijlocie care angajează aproximativ 200 de persoane. Acordul comercial încheiat între UE și Chile a eliminat taxele vamale asupra importurilor de măceșe provenind din Chile, ceea ce permite grupului Worlée să economisească aproximativ 24 000 EUR pe an.

„Liberul schimb ne permite să furnizăm clienților noștri materii prime de înaltă calitate la prețuri competitive. Cu cât prețurile de import ale unui produs sunt mai scăzute, cu atât mai mult crește competitivitatea noastră pe piață.”

Reinhold von Eben-Worlée, director general al grupului Worlée

Acordurile comerciale ale UE țin cont de **sensibilitățile sectorului agricol al UE**. Produsele sensibile, cum ar fi carnea de vită, carnea de pasăre sau zahărul, fie sunt excluse din cadrul comerțului preferențial, fie beneficiază de acces preferențial prin **contingente tarifare** atent calibrate pentru volume limitate. Acordurile comerciale ale UE creează, de asemenea, noi **oportunități de export pentru unele dintre aceste produse sensibile exportate de către UE**. Un exemplu notabil este carnea de vită. Exporturile de carne de vită și de bovine vii ale UE către parteneri comerciali preferențiali au crescut cu peste 30 % (de la 406 milioane EUR la 529 de milioane EUR) în ultimii cinci ani, în pofida unei ușoare scăderi în 2019.

Indicații geografice (IG)

Acordurile comerciale ale UE acordă o atenție deosebită protecției indicațiilor geografice. În 2019, **cinci noi indicații geografice alimentare ale UE** (Piave, Pancetta piacentina, Salame piacentino, Coppa piacentina și Vinagre de Jerez) **au obținut protecție în Canada** prin intermediul unei proceduri de cerere directă de înregistrare a indicațiilor geografice, instituită în temeiul acordului comercial dintre UE și Canada (CETA). De la intrarea în vigoare a Acordului de parteneriat economic UE-Japonia la 1 februarie 2019, **în Japonia au fost protejate 211 indicații geografice**.

Protecția indicațiilor geografice în cadrul acordurilor comerciale ale UE devine din ce în ce mai importantă, întrucât ponderea indicațiilor geografice protejate în exporturile UE este în creștere. În 2019, un **studiu al Comisiei Europene**⁵⁵ a arătat că, între 2010 și 2017, cota produselor IG + STG (specialitate tradițională garantată⁵⁶) din exporturile UE către țări terțe a crescut cu 56 % ca valoare, reprezentând 17 miliarde EUR pentru UE-28 în 2017 și 23 % din vânzările totale de

⁵⁵ Studiu privind valoarea economică a sistemelor de calitate ale UE:
<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/a7281794-7ebe-11ea-aea8-01aa75ed71a1>

⁵⁶ Deși nu a fost posibilă separarea indicațiilor geografice (IG) și a specialităților tradiționale garantate (STG) în scopul studiului, numai primele (IG) sunt acoperite de acordurile comerciale ale UE.

produse IG/STG ale UE. Vinurile au rămas cea mai importantă categorie de produse în ceea ce privește comerțul extra-UE (50 %) de produse IG/STG, urmate de băuturile spirtoase (39 %) și de alte produse agricole și alimentare (10 %). Principalele două categorii de produse agroalimentare cu IG exportate în țări terțe au fost brânzeturile și produsele din carne.

Promovarea produselor agroalimentare ale UE

În contextul acordurilor comerciale, în țările partenere au loc programe de promovare a produselor agroalimentare. Pe lângă misiunea la nivel înalt în Japonia (mai 2019) condusă de Phil Hogan, comisarul UE pentru agricultură și dezvoltare rurală de la acel moment, UE a participat la marele târg agroalimentar *business-to-business* organizat în Asia (Foodex Japan), cu un stand dedicat autenticității, siguranței și calității produselor UE. În același timp, a fost organizat un seminar privind oportunitățile oferite în cadrul Acordului de parteneriat economic (APE) UE-Japonia întreprinderilor agroalimentare europene și japoneze, iar Centrul de cooperare industrială UE-Japonia a creat un serviciu de asistență pentru a răspunde la întrebările IMM-urilor, multe dintre acestea desfășurându-și activitatea în sectorul agroalimentar. De asemenea, au fost lansate, printre altele, activități promoționale în Mexic și în Singapore.

Monitorizarea măsurilor sanitare și fitosanitare

Acordurile comerciale sprijină schimburile și cooperarea dintre parteneri, în special prin contacte periodice între experți cu privire la măsurile sanitare și fitosanitare. Acest demers poate contribui la eliminarea obstacolelor potențiale și existente în calea comerțului.

Progrese înregistrate în ceea ce privește accesul pe piață al produselor agroalimentare ale UE în 2019

- **Canada și-a deschis piața pentru tomatele** provenind dintr-un alt stat membru al UE și pentru plantele destinate plantării.
- **Chile și-a deschis piețele de produse lactate și de carne de vită pentru încă patru state membre**⁵⁷.
- **Coreea de Sud și-a deschis piața cărnii de vită** pentru încă două state membre.
- **Africa de Sud a ridicat interdicțiile la nivel național introduse din cauza focarelor de gripă aviară** în cazul a două dintre cele șase state membre, menținând totodată interdicțiile în vigoare pentru celelalte patru state membre.

Bunăstarea animalelor

Din 2002, UE a considerat în mod constant că bunăstarea animalelor trebuie să se numere printre obiectivele urmărite în cadrul acordurilor bilaterale ale UE prin dezvoltarea unor mecanisme de cooperare adecvate, care să permită partajarea și promovarea celor mai bune practici europene cu țările partenere.

Rezultatele cooperării bilaterale în materie de bunăstare a animalelor – exemple

- **Cooperarea dintre UE și Canada și dialogul** dintre experții canadieni și cei ai UE au contribuit la revizuirea de către Canada a propriei legislații, care prevede, începând cu anul 2020, cerințe mai stricte în materie de transport al animalelor.
- **Acordul comercial UE-Chile** a constituit forța motrice pentru elaborarea legislației chiliene privind bunăstarea animalelor. De-a lungul timpului, cooperarea privind standardele în materie de bunăstare a animalelor în momentul sacrificării s-a tradus prin măsuri chiliene bazate în principal pe standardele OIE. Aceste schimburi au facilitat, de asemenea, elaborarea unor standarde în materie de bunăstare a animalelor în timpul transportului.
- **Acordul UE-Ucraina** conține dispoziții privind bunăstarea animalelor menite să ofere o înțelegere comună a standardelor în materie de bunăstare a animalelor, ținând seama de evoluțiile din cadrul Organizației Mondiale pentru Sănătatea Animalelor (OIE).

⁵⁷ Chile și-a deschis piața produselor lactate pentru încă patru state membre (20 de state membre autorizate) și piața cărnii de vită pentru încă patru state membre (14 state membre autorizate). De asemenea, Chile a autorizat importurile de carne proaspătă de pasăre (8 state membre autorizate).

6. SERVICII, ACHIZIȚII PUBLICE, DREPTURI DE PROPRIETATE INTELECTUALĂ

6.1 Servicii și investiții străine directe (ISD)

Din totalul PIB-ului UE, serviciile reprezintă aproximativ 75 %⁵⁸, industria 25 %, iar agricultura 2 %. UE este **cel mai mare exportator de servicii** din lume. Comerțul cu servicii reprezintă 25 % din PIB-ul UE, exporturile de servicii ale UE depășind 900 de miliarde EUR pe an. Comerțul cu servicii sprijină, în mod direct sau indirect, 21 de milioane de locuri de muncă din UE. 60 % din totalul investițiilor străine directe ale UE în restul lumii sunt efectuate în servicii, la fel ca aproape 90 % din totalul investițiilor străine directe care intră în UE.

Dispoziții privind serviciile și investițiile în acordurile comerciale ale UE

Acordurile comerciale ale UE care prevăd dispoziții privind serviciile și comerțul digital asigură faptul că furnizorii de servicii din UE sunt autorizați să presteze servicii pe piețele țărilor partenere și că nu sunt discriminați față de întreprinderile naționale sau străine din același sector.

Dispozițiile privind liberalizarea investițiilor respectă același principiu atât în sectoarele serviciilor (stabilire), cât și în sectoarele care nu sunt legate de servicii (producție, minerit, agricultură etc.) în ceea ce privește abordarea restricțiilor privind accesul pe piață, controlul străin și tipurile de prezență comercială. Acestea abordează, de asemenea, procedurile discriminatorii de examinare, de acordare a licențelor și de aprobare, constrângerile asupra personalului străin, testele privind necesitățile economice, precum și tratamentul discriminatoriu care privilegiază întreprinderile naționale în raport cu societățile străine.

Toate acordurile comerciale mai recente ale UE conțin dispoziții privind serviciile, contribuind la crearea și la consolidarea unui **cadru de reglementare** menit să faciliteze furnizarea serviciilor și protejând în același timp consumatorii.

În „**listele de angajamente**”, părțile enumeră condițiile pentru accesul pe piață și tratamentul național pe care și le acordă reciproc pe teritoriile lor. Angajamentele specifice au un efect similar celui al unei consolidări tarifare: acestea oferă întreprinderilor din alte țări o garanție conform căreia condițiile de intrare și de operare pe piață nu se vor schimba în detrimentul lor.

Acordul economic și comercial cuprinzător UE-Canada (**CETA**) include unele dintre cele mai ambițioase dispoziții privind comerțul cu servicii negociate de UE până în prezent și, în premieră, o **listă negativă** de angajamente. Valoarea exporturilor de servicii din UE către

---

⁵⁸ https://ec.europa.eu/growth/single-market/services_en

Canada a crescut de la 16 926 de milioane EUR în 2017 la 19 000 de milioane EUR în 2018, ceea ce reprezintă o creștere anuală de 12,3 %. Comerțul total cu servicii a crescut cu 15,2 %.

O societate IT din Țările de Jos se extinde în Canada

Societatea olandeză Spotzi oferă o platformă de cartografiere interactivă care prezintă compoziția demografică a lumii și comportamentul persoanelor, cum ar fi obiceiurile de călătorie sau de cumpărături. Stabilită inițial în Țările de Jos, Spotzi și-a dezvoltat activitățile în Canada pentru a beneficia de talentul și de cunoștințele locale în domeniul volumelor mari de date. CETA permite întreprinderilor să trimită mai ușor personal peste Atlantic în vederea muncii temporare. Simplificarea procedurilor de prelucrare a cererilor de vize pentru personal a fost de mare ajutor, facilitând colaborarea dintre echipele olandeze și canadiene.

„Interacționez cu un cerc de persoane de calitate care mă fac să mă simt excelent și îmi transmit energie pozitivă.”

Remco Dolman, director general al societății Spotzi

Spre deosebire de dispozițiile din acordurile comerciale privind comerțul cu mărfuri, dispozițiile privind comerțul cu servicii și comerțul digital consolidează, în cea mai mare parte, nivelurile de deschidere existente. Partenerii comerciali nu sunt obligați, în mod normal, să modifice sau să adapteze legislația sau reglementările ori să ia alte măsuri pentru a pune în aplicare acordul, dincolo de necesitatea de a evita orice pas înapoi în ceea ce privește posibilitățile întreprinderilor din UE de a oferi servicii și de a investi pe teritoriul lor. Singura excepție de până acum este reprezentată de CETA, în cadrul căruia Canada a mers dincolo de consolidarea nivelului său actual de deschidere a pieței în două domenii.

Noi piețe pentru furnizorii de servicii din UE: Acordul comercial UE-Canada

- **Companiile maritime din UE pot oferi acum unele activități de transport maritim** (servicii de legătură) între Halifax și Montreal, care anterior puteau fi oferite doar de operatorii naționali.
- **Furnizorii de servicii din UE pot concura pentru servicii de dragare comercială și de re poziționare a containerelor goale.** Între timp, angajamentele au fost puse în aplicare, întrucât Canada și-a actualizat în mod corespunzător legislația referitoare la transportul maritim de coastă.
- O modificare a „**Legii canadiene privind investițiile**” a condus la creșterea pragului de control al achizițiilor de întreprinderi canadiene de către persoane care nu sunt cetățeni canadieni de la 658 de milioane EUR la 987 de milioane EUR. Această măsură se aplică în prezent tuturor investitorilor din UE care nu sunt întreprinderi deținute de stat.

Începând cu CETA, dispozițiile din acordurile comerciale ale UE privind reglementarea serviciilor au fost consolidate în mod substanțial. De exemplu, **acordul UE-Japonia include angajamente cuprinzătoare privind serviciile și investițiile.**

Dispoziții ambițioase privind comerțul cu servicii: Acordul de parteneriat economic UE-Japonia

- **Japonia a fost de acord**, în premieră, să aplice **principiile de reglementare internă** privind cerințele de autorizare și de calificare și procedurile și standardele tehnice nu numai în cazul sectoarelor serviciilor, ci și în cazul investițiilor în alte sectoare decât serviciile, cum ar fi agricultura, industria prelucrătoare, mineritul etc.
- Japonia a deschis **canale de distribuție suplimentare** pentru **societățile private de asigurări din UE**: acestea din urmă își pot oferi de acum înainte produsele de asigurare și prin intermediul rețelei japoneze de oficii poștale.
- În cazul serviciilor poștale și de curierat, s-a convenit asupra unor norme care să **împiedice practicile anticoncurențiale ale furnizorilor de serviciu universal**, cum ar fi subvențiile încrucișate.

Monitorizarea eficacității dispozițiilor referitoare la servicii din acordurile comerciale ale UE

Întrucât nu există „tarife” pentru servicii și investiții, evaluarea punerii în aplicare a angajamentelor în materie de servicii și de investiții conținute în acordurile comerciale ale UE nu este la fel de simplă ca în cazul mărfurilor. Împreună cu monitorizarea tendințelor în domeniul comerțului cu servicii și al fluxurilor de investiții și pentru a evalua eficacitatea acordurilor comerciale ale UE, Comisia Europeană se bazează în principal pe plângerile depuse de întreprinderi individuale sau de asociații de întreprinderi care raportează probleme în ceea ce privește accesul la piața unei țări partenere. Întreprinderile din UE pot raporta aceste probleme autorităților UE sau autorităților lor naționale. Ulterior, Comisia Europeană poate, la rândul său, să abordeze problemele cu partenerii săi comerciali, de exemplu în cadrul comitetelor de servicii și investiții înființate prin acorduri.

Semnalarea problemelor legate de comerțul cu servicii – exemple din 2019

- **Acordul de parteneriat economic UE-Japonia**: Comisia Europeană a transmis preocupările sale autorităților japoneze cu privire la condițiile de acces la piața japoneză a serviciilor poștale și de curierat.
- **Acordul comercial UE-Coreea de Sud**: Comisia Europeană a transmis preocupările sale autorităților coreene cu privire la măsurile luate în sectorul transportului maritim și în sectorul vânzărilor și reparațiilor de autoturisme de ocazie.
- **Acordul comercial UE-Columbia/Peru/Ecuador**: Comisia Europeană și-a exprimat preocupările cu privire la măsurile luate de Ecuador în sectoarele reasigurărilor individuale de viață, de viață de grup, personale, de sănătate și auto, care au fost discriminatorii față de societățile de reasigurări străine.

În fine, acordurile comerciale ale UE, dacă sunt puse în aplicare în mod eficient, **tind să consolideze relațiile economice dintre UE și partenerul respectiv**, ceea ce conduce la o creștere a investițiilor reciproce atât în sectorul serviciilor, cât și în alte sectoare. Acest lucru este valabil, de asemenea, în cazul acordurilor comerciale care nu conțin dispoziții specifice privind serviciile și investițiile. De exemplu, **acordurile de parteneriat economic încheiate de UE cu țările africane** acoperă în prezent doar comerțul cu mărfuri, dar contribuie la creșterea atractivității economiilor africane pentru investițiile UE, în special în vederea transformării locale și a dezvoltării capacității industriale. În mod similar, investițiile UE în Maroc au crescut constant după intrarea în vigoare, în 2000, a **Acordului de asociere UE-Maroc**, permițând conectarea cu lanțurile valorice locale, în special în sectorul autovehiculelor.

Acorduri comerciale ale UE destinate consolidării investițiilor în Maroc

- Stocurile de investiții străine directe ale UE în Maroc au crescut cu 17 % în primii cinci ani de punere în aplicare a Acordului de asociere UE-Maroc⁵⁹. Potrivit unei analize recente, Acordul de asociere UE-Maroc pare să fi sporit încrederea investitorilor în economia marocană, printre altele prin consolidarea liberalizării serviciilor și prin stabilirea unei discipline politice mai stricte în domenii precum stabilitatea macroeconomică, piețele muncii și reglementările referitoare la produse.⁶⁰

- Investițiile UE în Maroc au fost deosebit de importante în sectorul autovehiculelor, care a devenit cel mai important sector exportator al țării (27 % din totalul exporturilor Marocului în 2019), creând 116 000 de locuri de muncă între 2014 și 2018 și înregistrând o rată de integrare a producătorilor locali de 60 %⁶¹.

6.2 Achiziții publice

Piața achizițiilor publice din UE⁶² prezintă semne clare de deschidere în ceea ce privește toate cele trei moduri de aprovizionare⁶³.

Graficul de mai jos prezintă valoarea contractelor de achiziții publice transfrontaliere atribuite direct sau indirect unor întreprinderi din afara UE în 2017. Valoarea totală pentru cele trei moduri combinate se ridică la 50 de miliarde EUR⁶⁴.

⁵⁹ Eurostat, 2012-2017, UE-28.

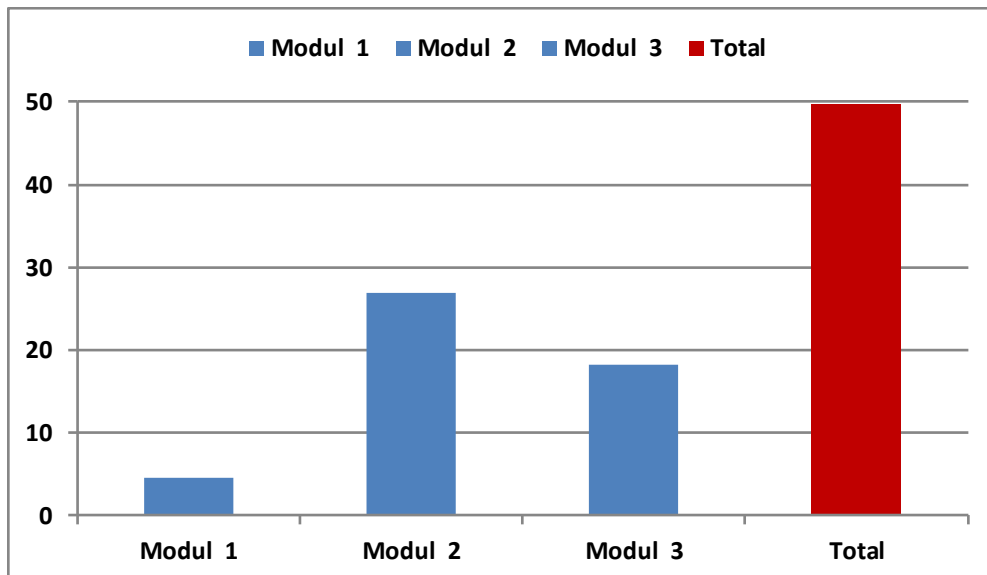
⁶⁰ Policy Center for the New South, *Has Morocco Benefited from the Free Trade Agreement with the European Union?* (A beneficiat Marocul de acordul de liber schimb încheiat cu Uniunea Europeană?), februarie 2020.

⁶¹ Sursă: Ministerul industriei din Maroc <http://www.mcinet.gov.ma/en/content/automotive-0>.

⁶² Sursă: Baza de date *Tenders Electronic Daily* (TED) (2017)

⁶³ Modul 1: achiziții internaționale transfrontaliere directe; modul 2: achiziții cu prezență comercială; modul 3: achiziții internaționale indirecte.

Figura 14: Deschiderea UE în domeniul achizițiilor publice străine pentru fiecare mod de aprovizionare (în miliarde EUR)

Achizițiile publice reprezintă, în medie, 10-25 % din PIB⁶⁵. Analizând cele mai recente date ale Eurostat și OCDE privind conturile naționale din UE, se observă că cheltuielile consacrate achizițiilor publice în raport cu PIB-ul reprezintă 13,7 % din PIB-ul UE sau, în termeni absoluți, aproximativ 2 015,3 miliarde EUR (excluzând contractele din sectorul utilităților publice și din sectorul apărării).

Dispoziții privind achizițiile publice în acordurile comerciale ale UE

Capitolele privind achizițiile publice din acordurile comerciale ale UE oferă întreprinderilor din UE acces la contractele de achiziții publice utilizate pentru achiziționarea de mărfuri și de servicii, inclusiv de lucrări publice. **Accesul pe piață sau sfera de acoperire a acordului** definește anvergura deschiderii pieței de achiziții publice a unei țări pentru ofertanții, mărfurile și serviciile din UE. **Normele aplicabile** stabilesc condițiile de acces pe piață pentru a asigura

⁶⁴ A se vedea, de asemenea, *Public Procurement: How open is the European Union to US firms and beyond?*; articol de Lucian Cernat și Zornitsa Kutlina-Dimitrova pe site-ul CEPS, martie 2020, disponibil la adresa <https://www.ceps.eu/ceps-publications/public-procurement/>

⁶⁵ Sursă: OCDE (2002); a se vedea, de asemenea, documentul de lucru al lui Robert Anderson referitor la Acordul privind achizițiile publice al OMC (2011) și site-ul web al DG Comerț: <https://ec.europa.eu/trade/policy/accessing-markets/public-procurement/>

transparența procedurilor și prevăd **nediscriminarea și egalitatea de tratament** între părți, permițând furnizorilor locali și furnizorilor celeilalte părți să depună oferte în aceleași condiții și garantând un control eficace în caz de plângeri privind achizițiile publice. Printre exemplele concrete se numără:

Acordul de liber schimb UE-Coreea de Sud: acordul extinde angajamentele celor două părți în materie de acces pe piață la domenii care nu sunt acoperite între cele două părți în temeiul Acordului OMC privind achizițiile publice, și anume la concesiunile de lucrări publice în UE și la contractele de construire-exploatare-transfer (BOT) în Coreea de Sud, care includ construirea și exploatarea drumurilor.

Acordul economic și comercial cuprinzător UE-Canada (CETA): acesta acoperă o gamă largă de achiziții publice la nivel subcentral, în special achizițiile publice realizate de municipalități⁶⁶.

Acordul de parteneriat economic UE-Japonia: Japonia acordă furnizorilor din UE acces nediscriminatoriu la piețele de achiziții publice din 48 de orașe cu o populație de aproximativ 300 000 de locuitori, ceea ce reprezintă aproximativ 15 % din populația japoneză. La nivel național, Japonia a fost de acord să deschidă pentru ofertanții din UE licitații pentru 87 de spitale și instituții academice și pentru 29 de entități de distribuție a energiei electrice. De asemenea, UE a obținut un acces mai bun la piața japoneză a echipamentelor și infrastructurilor feroviare.

Punerea în aplicare a dispozițiilor privind achizițiile publice – lucrările din cadrul comitetelor pentru comerț

Comisia Europeană a continuat să monitorizeze punerea în aplicare a angajamentelor luate în materie de achiziții publice în cadrul acordurilor sale comerciale preferențiale, colaborând îndeaproape cu partenerii săi comerciali în cadrul comitetelor comune pentru achiziții și comerț instituite în temeiul acordurilor comerciale ale UE, precum și prin dialoguri specifice.

Monitorizarea punerii în aplicare a angajamentelor în materie de achiziții publice – exemple din 2019

- Cu **Columbia**, UE și-a reiterat preocupările cu privire la faptul că furnizorii din UE nu beneficiau de tratament național la nivel subcentral. Ambele părți au convenit să continue discuțiile tehnice în vederea găsirii unei soluții reciproc acceptabile.
- Cu **Peru**, UE și-a exprimat preocupările cu privire la specificațiile tehnice din cadrul anumitor oferte și a subliniat necesitatea de a asigura echivalența standardelor, astfel cum se prevede în acord. Peru a convenit să atragă atenția asupra necesității de a stabili specificații tehnice

⁶⁶ Lista completă este disponibilă la adresa: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-10973-2016-ADD-4/ro/pdf#page=11>

nediscriminatorii și de a accepta standardele internaționale în cadrul procedurilor de achiziții publice.

- Cu **Ucraina**, UE i-a sprijinit în mod proactiv pe omologii săi în ceea ce privește elaborarea unei noi legi privind achizițiile publice care să fie în conformitate cu normele relevante ale UE. Aceasta a fost adoptată la 19 septembrie 2019⁶⁷ și oferă, pentru prima dată, instrumente pentru achiziții publice mai strategice, luând în considerare aspecte legate de durabilitate, cum ar fi costurile pe ciclul de viață, aspectele de mediu, aspectele legate de inovare și cele sociale.

În plus, Comisia Europeană a depus eforturi semnificative pentru a **promova transparența în cadrul procedurilor de achiziții publice** prin instituirea unor platforme electronice de tip ghișeu unic pentru licitații. De exemplu, în cadrul celui de-al doilea Comitet CETA privind achizițiile publice, **Canada a prezentat un raport cu privire la progresele realizate până în prezent în ceea ce privește instituirea unui punct unic de acces**, care va permite accesul întreprinderilor la toate procedurile de achiziții publice reglementate de CETA.

Comisia Europeană a luat măsuri suplimentare pentru a îmbunătăți comunicarea privind achizițiile publice în cadrul acordurilor comerciale ale UE. În 2019, Comisia Europeană a publicat un nou ghid privind achizițiile publice în Canada⁶⁸. Centrul de cooperare industrială UE-Japonia, finanțat de Comisia Europeană și de Ministerul Economiei din Japonia, a lansat un **serviciu de asistență consacrat acordului de parteneriat economic pentru a sprijini IMM-urile din UE și a le orienta** în căutarea informațiilor necesare. Pe lângă organizarea de seminare online, centrul a publicat o fișă informativă și orientări privind achizițiile publice⁶⁹. De asemenea, Comisia Europeană a oferit achizitorilor publici din UE orientări referitoare la tratamentul ofertelor provenite din țări terțe⁷⁰, subliniind necesitatea respectării angajamentelor asumate de UE în cadrul diferitelor acorduri comerciale.

Pentru a clarifica negocierile comerciale ale UE cu privire la achizițiile publice, Comisia Europeană a și-a prezentat noua bază de date intitulată **„International Public Procurement Initiative (IPPI)”**, prima bază de date globală din lume care prezintă date detaliate privind achizițiile publice și obstacolele din calea achizițiilor publice internaționale. Baza de date este cea mai completă de acest tip, conținând informații referitoare la aproape 40 de milioane de

---

⁶⁷ Noua versiune a Legii privind achizițiile publice (astfel cum a fost adoptată la 19/9/2019 cu nr. 114-IX), care înlocuiește Legea nr. 922 din 2015; noua lege a intrat în vigoare la 20 aprilie 2020.

⁶⁸ https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2020/february/tradoc_158655.pdf

⁶⁹ Fișa informativă și orientările pot fi consultate la adresa <https://www.eubusinessinjapan.eu/library/publication/infopack-epa-government-procurement#>

⁷⁰ Comunicarea C(2019)5494 final, adoptată la 24 iulie 2019, „Orientări privind participarea ofertanților și a mărfurilor din țări terțe pe piața achizițiilor publice din UE”.

contracte de achiziții publice. Până în prezent, un singur partener comercial preferențial, Canada, este inclus în respectiva bază de date⁷¹.

Soluții inovatoare din Europa de Sud intră pe piața din Peru

Producătorul portughez de echipamente pentru construcții BERD/„One bridge-One Solution” construiește 125 de poduri modulare în Peru, ajutând țara să reconstruiască drumuri și infrastructuri afectate de dezastrul natural declanșat de fenomenul El Niño Costero. BERD a fost în măsură să facă acest lucru după ce a câștigat o procedură de achiziții publice în valoare de 15 milioane EUR publicată de Ministerul Transporturilor și Comunicațiilor din Peru.

Prin intermediul filialei sale Green Power Peru, societatea italiană Enel exploatează 10 centrale electrice (hidrocentrale, centrale eoliene și solare), iar în 2019 a desfășurat 37 de proiecte de dezvoltare durabilă pentru 8 000 de beneficiari din Peru. Enel Peru a câștigat contracte în Peru pentru cele mai mari două proiecte privind energia din surse regenerabile, parcul solar Rubi și parcul eolian Wayra I.

Ambele societăți beneficiază de Acordul comercial UE-Peru, în vigoare din 2013. Acesta a creat un cadru juridic mai solid și mai transparent pentru achizițiile publice și investiții și garantează faptul că furnizorii europeni și produsele lor nu fac obiectul unei discriminări în raport cu ofertanții locali. Acordul încurajează, de asemenea, sistemele de comerț pentru politicile care favorizează energiile durabile.

6.3 Drepturi de proprietate intelectuală (DPI)⁷²

93 % din toate mărfurile și serviciile pe care le exportă UE sunt acoperite de cel puțin un drept de proprietate intelectuală⁷³. Un studiu⁷⁴ realizat de Oficiul European de Brevete și de Oficiul Uniunii Europene pentru Proprietate Intelectuală, publicat în septembrie 2019, a concluzionat că, în 2016, industriile care utilizau intensiv DPI în sectoarele mărfurilor și serviciilor reprezentau 86 % din importurile UE și 93 % din exporturile UE⁷⁵.

DPI în acordurile comerciale ale UE

⁷¹ Ceilalți parteneri comerciali cheie ai UE care fac obiectul IPPI sunt Australia, Brazilia, China, India, Indonezia, Noua Zeelandă, Thailanda și Statele Unite.

⁷² Pentru informații detaliate cu privire la protecția și respectarea DPI, a se vedea al treilea raport de țară al Comisiei https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2020/january/tradoc_158561.pdf și lista UE de supraveghere a contrafacerii și pirateriei: https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/december/tradoc_157564.pdf

⁷³ Anumite mărfuri și servicii sunt acoperite simultan de mai multe DPI. În acest caz este vorba despre o protecție complementară (de exemplu în cazul autovehiculelor, al mobilei, al ceasurilor și al produselor alimentare).

⁷⁴ Studiul este disponibil la adresa: <https://www.epo.org/news-events/news/2019/20190925.html>

⁷⁵ Studiul a identificat 356 de industrii care utilizează intensiv DPI.

Acordurile comerciale ale UE au scopul de a garanta că drepturile de proprietate intelectuală ale titularilor de drepturi din UE sunt protejate în mod efectiv în țările care sunt parteneri comerciali și că titularii de drepturi își pot exercita drepturile. În loc să elimine tarifele, acordurile obligă părțile prin normele și principiile stabilite în capitolul referitor la drepturile de proprietate intelectuală. Acestea privesc drepturile de autor, mărcile comerciale, desenele, brevetele, soiurile de plante, informațiile confidențiale (secretele comerciale), aplicarea dispozițiilor în domeniul civil și la frontiere și altele. În general, dispozițiile privind DPI din cadrul acordurilor comerciale impun părților să adere la tratatele și convențiile internaționale relevante, cum ar fi Acordul OMC privind aspectele legate de comerț ale drepturilor de proprietate intelectuală (TRIPS) sau acordul Organizației Mondiale a Proprietății Intelectuale (OMPI), ori sunt mai cuprinzătoare decât aceste discipline.

Punerea în aplicare a angajamentelor în materie de drepturi de proprietate intelectuală în cadrul acordurilor comerciale ale UE

Pentru a evalua eficacitatea acordurilor comerciale ale UE în ceea ce privește protecția drepturilor de proprietate intelectuală, Comisia Europeană **monitorizează legislația partenerilor săi comerciali** în acest domeniu, acordând o atenție deosebită punerii în aplicare efective. Comisia contactează în mod regulat asociațiile de întreprinderi din UE și din străinătate, verifică toate plângerile și, dacă le consideră valabile, le supune atenției partenerilor săi comerciali din cadrul organismelor instituționale respective, cum ar fi Subcomitetul pentru DPI sau dialogurile privind DPI instituite în temeiul acordurilor comerciale ale UE.

Printre exemplele de probleme ridicate de Comisia Europeană în 2019 se numără:

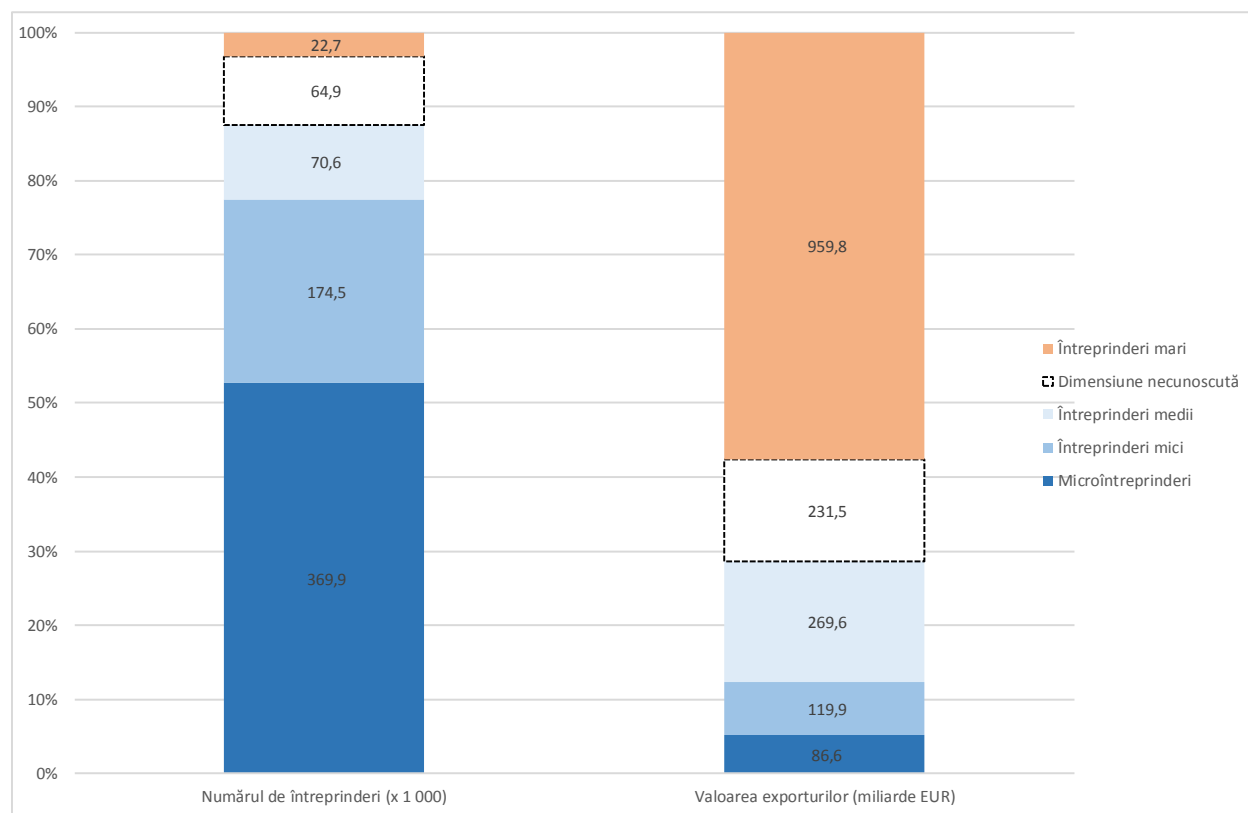
- **Acordul de liber schimb UE-Coreea de Sud:** UE și-a exprimat preocupările cu privire la absența remunerării artiștilor interpreți sau executanți și a producătorilor de discuri pentru difuzarea publică a muzicii lor.
- **Acordul de asociere dintre UE și Columbia, Peru și Ecuador:** UE și-a exprimat preocupările cu privire la cerințele de localizare ale Ecuadorului pentru fabricarea de produse brevete. La cererea UE, Ecuadorul și-a retras cerințele.
- **Zona de liber schimb UE-Ucraina:** UE și-a exprimat preocupările cu privire la o serie de proiecte de lege (în cele din urmă abandonate) care ar fi restrâns brevetabilitatea și ar fi împiedicat protecția anumitor substanțe și noi utilizări ale unor medicamente.

7. ÎNTRERINDERI MICI ȘI MIJLOCI

Întreprinderile mici și mijlocii (IMM-urile)⁷⁶ sunt un **pilon al economiei UE**. Acestea reprezintă 99 % din totalul societăților din UE și 87 % din societățile exportatoare din UE. IMM-urile exportatoare asigură peste 13 milioane de locuri de muncă în UE, mărfurile și serviciile având o contribuție similară.

Graficul de mai jos prezintă exportatorii de mărfuri din UE-27 în funcție de dimensiunea întreprinderii, de numărul de întreprinderi și de valoarea exporturilor: în 2017 (cele mai recente date disponibile), peste 700 000 de întreprinderi din UE-27 au vândut mărfuri în afara UE, dintre care 615 000 au fost IMM-uri, ceea ce reprezenta între 28 % și 30 % din exporturile UE ca valoare⁷⁷.

Figura 15: Exportatori de mărfuri din UE-27 în funcție de mărime, de numărul de întreprinderi și de valoarea exporturilor, 2017

Sursă: Comisia/Unitatea economistului-șef din cadrul DG Comerț; calcule bazate pe baza de date TEC a Eurostat.

⁷⁶ IMM-urile sunt definite în general ca întreprinderi cu mai puțin de 250 de angajați.

⁷⁷ Aceste cifre sunt estimative, întrucât datele primite de la statele membre ale UE cu privire la exporturile în afara UE includ un număr deloc neglijabil de întreprinderi de dimensiuni „necunoscute”.

Există lacune în ceea ce privește informațiile disponibile cu privire la exporturile IMM-urilor către partenerii comerciali, inclusiv către cei preferențiali, întrucât numai aproximativ jumătate dintre statele membre ale UE furnizează informații referitoare la exporturi defalcate în funcție de dimensiunea întreprinderii și de partenerul comercial. Baza de date TEC (*Trade by Enterprise Characteristics*) a Eurostat este mai cuprinzătoare decât baza de date STEC (*Services Trade by Enterprise Characteristics*), printre altele, deoarece nu toate statele membre comunică date în cadrul STEC. Un **proiect-pilot al Eurostat privind participarea IMM-urilor la comerțul cu servicii** (STEC) urmărește să furnizeze mai multe informații cu privire la caracteristicile întreprinderilor⁷⁸.

Cele mai recente date empirice arată, cu toate acestea, că **numărul de IMM-uri din UE care exportă** în afara UE **a crescut constant** între 2014 și 2017, cu 6 % în medie, în timp ce numărul total de întreprinderi exportatoare din UE a scăzut cu 8 %⁷⁹. În ceea ce privește IMM-urile exportatoare, acordurile comerciale ale UE sunt esențiale, deoarece facilitează desfășurarea de activități comerciale în străinătate, eliminând barierele comerciale și ineficiențele care afectează în mod disproporționat întreprinderile mai mici.

Progrese înregistrate în 2019 în ceea ce privește punerea în aplicare a dispozițiilor referitoare la IMM-uri în acordurile comerciale

- **Canada și Japonia au creat site-uri web speciale** cu informații destinate IMM-urilor, în conformitate cu angajamentele asumate în cadrul respectivelor acorduri comerciale.
- **Baza de date a Comisiei Europene privind accesul pe piață (MADB) a fost extinsă** pentru a include informații relevante pentru IMM-uri cu privire la acordurile comerciale încheiate de UE cu Canada și cu Japonia.
- **Programul „Green Gateway to Japan” al UE** (*Green Gateway*) a oferit asistență IMM-urilor europene dornice să exporte către Japonia, ajutându-le să găsească partenerii potriviți.
- Punctele de contact destinate **IMM-urilor** pentru acordurile comerciale încheiate de UE cu **Canada și Japonia** au început să funcționeze în domenii de interes comun.

Activități menite să faciliteze accesul IMM-urilor la acordurile comerciale ale UE

În 2019, Comisia și-a continuat **evenimentele legate de Ziua accesului pe piață**, organizate împreună cu statele membre ale UE pentru a sensibiliza întreprinderile locale cu privire la oportunitățile oferite de acordurile preferențiale și la modul în care Parteneriatul privind accesul

⁷⁸ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/experimental-statistics/stec>

⁷⁹ A se vedea nota economistului-șef din cadrul DG Comerț din 1 mai 2020 (Rolul IMM-urilor în exporturile UE), disponibilă la adresa: https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2020/june/tradoc_158778.pdf

pe piață le ajută să depășească obstacolele. Au avut loc sesiuni în Danemarca, Spania, Țările de Jos, Lituania, Portugalia, Franța și Letonia.

Comisia și-a intensificat colaborarea cu **Rețeaua întreprinderilor europene (*Enterprise Europe Network – EEN*)**⁸⁰ și cu **organizațiile europene de promovare a comerțului** din statele membre ale UE pentru a analiza modul în care consultanții în afaceri și consorțiile de întreprinderi care formează rețeaua ar putea difuza informațiile către oamenii de afaceri și femeile de afaceri. În 2019, rețeaua a început să desemneze contacte EEN specifice pentru acordurile comerciale, care vor beneficia de formare specializată din partea Comisiei.

De asemenea, s-au înregistrat progrese importante în ceea ce privește dezvoltarea unui **nou portal pentru importuri și exporturi**, care a fost lansat la 13 octombrie 2020.

Noul portal „Access2Markets” oferă:

- Un **punct de contact unic pentru IMM-urile** aflate în căutare de informații practice privind exporturile și importurile de mărfuri (tarife, informații specifice produselor privind cerințele în materie de import și de export, informații privind beneficiile care decurg din acordurile comerciale ale UE, taxe, statistici comerciale etc.).
- **Informații privind acordurile comerciale ale UE și ghiduri explicative** în materie de import și de export.
- **Un instrument de autoevaluare a regulilor de origine** cu o listă de control detaliată pentru a le permite întreprinderilor să înțeleagă dacă un produs îndeplinește criteriile aplicabile unui tratament preferențial al regulilor de origine.

8. APLICARE JURIDICĂ

De la sfârșitul anului 2018, UE a recurs la mecanismele bilaterale de soluționare a litigiilor instituite prin acordurile comerciale cu **Coreea de Sud, Ucraina și Uniunea vamală Sud-Africană**. În iunie 2020, aceste litigii sunt încă în curs de soluționare; a se vedea detaliile de mai jos.

În cazul în care măsura în cauză pare să încalce atât Acordul OMC, cât și un acord comercial încheiat între UE și țara parteneră, UE alege instanța competentă, care urmează să fie evaluată de la caz la caz. OMC continuă să fie un sistem testat de soluționare a litigiilor, garantând coerența interpretării angajamentelor relevante. În 2019, UE a recurs la sistemul OMC de soluționare a litigiilor în două cazuri.

---

⁸⁰ <https://een.ec.europa.eu/>

La 2 aprilie 2019, UE a solicitat deschiderea unor **consultări cu Turcia în cadrul OMC** și, în urma consultărilor din 9 și 10 mai, care nu au permis soluționarea litigiului, a solicitat, la 2 august, instituirea unui grup special al OMC⁸¹.

La 15 noiembrie 2019, UE a inițiat o procedură de **soluționare a litigiilor în cadrul OMC** și a solicitat consultări⁸² **cu Columbia** privind instituirea de taxe antidumping ilegale asupra importurilor de cartofi prăjiți congelați provenind din Belgia, Germania și Țările de Jos. Consultările nu au permis soluționarea litigiului. La 29 iunie 2020, în urma unei solicitări din partea UE⁸³, Organul de soluționare a litigiilor al OMC a instituit un grup special de soluționare a litigiilor.

Respectarea drepturilor UE în cadrul acordurilor comerciale este unul dintre principiile fundamentale ale politicii comerciale a Comisiei Europene. Comisia Europeană monitorizează îndeaproape punerea în aplicare a acordurilor comerciale ale UE și va avea în vedere utilizarea aplicării juridice, atunci când este necesar, în special în cazuri de importanță economică sau sistemică majoră. Acordurile comerciale preferențiale ale UE prevăd aplicarea robustă a angajamentelor în vederea asigurării unei soluționări prompte și eficiente a litigiilor, inclusiv cu privire la chestiuni care depășesc Acordul OMC (de exemplu, litigiul cu Coreea de Sud privind drepturile lucrătorilor).

În contextul pandemiei de COVID-19, este important să se țină seama de faptul că un comerț deschis și bazat pe norme va favoriza viitoarea redresare economică. Prin urmare, Comisia Europeană continuă să ia măsurile necesare pentru a asigura aplicarea corespunzătoare a acordurilor sale comerciale, după caz.

8.1 Soluționarea litigiului privind comerțul și dezvoltarea durabilă cu Coreea de Sud

În cadrul capitolului privind comerțul și dezvoltarea durabilă al acordului comercial dintre UE și Coreea de Sud, Coreea de Sud s-a angajat „să respecte și să aplice în legile și practicile sale” drepturile fundamentale prevăzute de Organizația Internațională a Muncii (OIM), în special dreptul la libertatea de asociere și dreptul la negocieri colective. Coreea de Sud s-a angajat, de asemenea, să depună „eforturi continue și susținute” pentru ratificarea convențiilor OIM restante⁸⁴.

În lipsa unor progrese, la 17 decembrie 2018, UE a decis să solicite consultări⁸⁵ cu Coreea de Sud în cadrul capitolului privind comerțul și dezvoltarea durabilă. În lipsa unor eforturi suficiente în vederea ratificării convențiilor OIM în cauză, la 4 iulie 2019, UE a solicitat

---

⁸¹ https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2019/august/tradoc_158308.pdf

⁸² https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2020/february/tradoc_158645.pdf

⁸³ [WT/DS591 – Columbia – Taxe antidumping asupra cartofilor prăjiți congelați provenind din Belgia, Germania și Țările de Jos.](#)

⁸⁴ Convenția nr. 87 privind libertatea de asociere, Convenția nr. 98 privind dreptul de organizare și negocieri colectivă, Convenția nr. 29 privind munca forțată și Convenția nr. 105 privind abolirea muncii forțate.

⁸⁵ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/december/tradoc_157586.pdf

instituirea unui grup de experți⁸⁶, care a fost înființat în mod oficial la 30 decembrie 2019. Procedura este în curs de desfășurare.

8.2 Soluționarea litigiilor cu Ucraina

În ianuarie 2019, în cadrul regimului bilateral de soluționare a litigiilor prevăzut de Acordul de asociere UE-Ucraina, UE a decis să solicite consultări⁸⁷ cu Ucraina cu privire la restricțiile ucrainene la exportul de lemn. Restricția a vizat inițial lemnul pentru construcții și cheresteaua provenite de la zece specii și, începând cu 2015, a fost extinsă la toate tipurile de lemn neprelucrat (inclusiv lemnul de pin începând din 2017).

UE a semnalat Ucrainei problema în mai multe rânduri, întrucât restricția la export este incompatibilă cu Acordul de asociere. În 2019, Ucraina nu a făcut nicio încercare de abrogare a interdicției. Prin urmare, în urma consultărilor bilaterale desfășurate în vederea soluționării litigiului în februarie 2019 și încheiate fără succes, UE a solicitat înființarea oficială a unui grup special bilateral de arbitraj care să se pronunțe cu privire la această chestiune. Cererea a fost lansată în iunie 2019⁸⁸ și grupul special de arbitraj, primul de acest fel constituit în cadrul unui acord de liber schimb al UE, a fost înființat în mod oficial la 28 ianuarie 2020. Procedura este în curs de desfășurare.

8.3 Soluționarea litigiilor cu Uniunea vamală Sud-Africană (SACU)

La 14 iunie 2019, UE a solicitat consultări⁸⁹ cu Uniunea vamală Sud-Africană (SACU) în temeiul părții privind evitarea litigiilor și soluționarea acestora a Acordului de parteneriat economic UE-SADC (APE UE-SADC). Cererea se referea la măsura de salvagardare impusă asupra exporturilor de bucăți de pui nedezosate congelate ale UE. UE consideră că SACU a impus măsura cu încălcarea principiilor și a normelor prevăzute de APE UE-SADC. Măsura expiră la 11 martie 2022. Totuși, ea ar putea fi prelungită cu încă patru ani.

Consultările desfășurate în septembrie 2019 nu au condus la o soluție reciproc satisfăcătoare, dar au confirmat poziția UE conform căreia măsura de salvagardare nu este în conformitate cu dispozițiile APE UE-SADC. La 21 aprilie 2020, UE a solicitat instituirea unui grup special de arbitraj⁹⁰ cu SACU în temeiul părții privind evitarea litigiilor și soluționarea acestora a APE UE-SADC.

---

⁸⁶ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2019/july/tradoc_157992.pdf

⁸⁷ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2019/january/tradoc_157625.pdf

⁸⁸ https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2019/june/tradoc_157943.pdf

⁸⁹ https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2019/june/tradoc_157928.pdf

⁹⁰ https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2020/april/tradoc_158717.pdf

9. CONCLUZII

În 2019, în pofida crizei prelungite a OMC și a tendințelor protecționiste, precum și a încetinirii ritmului comerțului și investițiilor la nivel mondial, acordurile comerciale ale UE au continuat să faciliteze comerțul echitabil cu mărfuri și servicii și investițiile, să consolideze cadrul normelor internaționale, să promoveze obiectivele de dezvoltare durabilă și să contribuie la dimensiunea internațională a politicii industriale a UE⁹¹. Aceasta arată că acordurile respective pot avea o contribuție esențială la redresarea economică în urma pandemiei mondiale de COVID-19, care, conform previziunilor, va duce la o contracție a economiei UE cu 8,3 % în 2020⁹². În special, acordurile comerciale ale UE sprijină diversificarea lanțurilor de aprovizionare europene, facilitează comerțul digital și oferă platforme pentru o cooperare mai strânsă cu partenerii comerciali ai UE în ceea ce privește multilateralismul și chestiunile mai ample în materie de sustenabilitate. Eforturile de îmbunătățire a punerii în aplicare și a respectării efective a acestor acorduri vor fi conduse de noul responsabil cu aplicarea dispozițiilor în materie comercială, în strânsă legătură cu alte instituții ale UE, cu statele membre, cu părțile interesate și cu societatea civilă.

---

⁹¹ A se vedea COM(2017)479.

⁹² Sursă: previziunile economice ale Comisiei din vara anului 2020: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/economy-finance/ip132_en.pdf